

VAKUUTUSVALVONTA

LAKISÄÄTEISEN TAPATURMA- VAKUUTUKSEN TILASTOTUTKIMUS

Vakuutusvalvontaviraston julkaisusarja
TILASTOT 2007:3

KUVAILULEHTI/ BESKRIVNING

Julkaisija/Utgivare

Vakuutusvalvontavirasto, Försäkringsinspektionen

Tekijä/Redaktör

Paakkinen Maarit ☎ (09) 4155 9528

Welin-Siikaluoma Pirkko ☎ (09) 4155 9617

Julkaisun nimi/Titel

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen
tilastotutkimus/Statistikundersökning om
lagstadgad olycksfallsförsäkring

Sisältö/Innehåll

Tekstiosa ja liitteet/Text och bilagor

Tiivistelmä/Referat

Tilastotutkimuksessa arvioidaan lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen tulosta vuosilta
2002 – 2006.

I statistikundersökningen värderas resultatet av lagstadgad olycksfallsförsäkringsrörelsen under år
2002 – 2006.

Avainsanat/Nyckelord

Lakisääteinen tapaturmavakuutus, tilastotutkimus, vakuutusliikkeen tulos

Lagstadgad olycksfallsförsäkring, statistikundersökning, resultat av försäkringsrörelse

---

Sarja/nimi ja numero

Serie/namn och nummer

Tilastot: 2007:3

Statistik: 2007:1

ISSN

1457-2478

1797-1438

ISBN

978-952-5350-46-3

978-952-5350-47-0

Sivumäärä

Antal sidor

28

29

Kieli

Språk

suomi, ruotsi

finska, svenska

Hinta

Pris

Jakaja/Distributör

Vakuutusvalvontavirasto/

Försäkringsinspektionen

☎ +358 9 4155 9542

e-mail: kirjaamo@vakuutusvalvonta.fi

Kustantaja/Förläggare

Vakuutusvalvontavirasto

Försäkringsinspektionen

Sisällysluettelo

Yhteenveto.....	1
Yleistä.....	4
A. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulos.....	5
Maksutulon kehitys.....	5
Markkinaosuuskatsaus.....	5
Vakuutusliikkeen tulos.....	6
Vakuutustoiminnan tulos.....	11
Yhtiökohtaiset tulokset.....	12
Tunnuslukuja.....	13
A.1 Vakuutusmaksutulon erittely.....	15
A.2 Bruttokorvauksien erittely.....	16
A.3 Liikekulujen erittely.....	18
B. Kantavuositainen kehitys.....	19
C. Vastuuvelka.....	21
D. Ammattitautien kehitys.....	25
Liite 1 Tietoja lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetusta sijoitustoiminnan tuotosta 2002 - 2006	
Liite 2 Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulokset vakuutusyhtiöittäin, tarkastelujakson 2002 – 2006 aritmeettiset keskiarvot	

19.9.2007

YHTEENVETO

Vakuutusvalvontavirasto julkaisee vuosittain tilastotutkimuksen lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta. Tilastotutkimusta varten vakuutusyhtiöiltä on kerätty aineistoa tilivuodesta 2002 lähtien. Aineistot perustuvat sekä tilinpäätöksen mukaisiin että vakuutusyhtiöiden sisäisen laskennan tuottamiin tietoihin, jotka ovat osittain tilintarkastamattomia.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvausjärjestelmä on osa yhteiskunnan vastuulla olevaa sosiaaliturvaa. Peruslähdekohdiltaan vakuutus perustuu yksityiselle vakuutusjärjestelmälle delegoituun julkisen vallan käyttöön. Tapaturmavakuutuslain mukaan lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavalla vakuutuslaitoksella on oltava laskuperusteet, joissa määrätään, miten vakuutusmaksut lasketaan. Vakuutusmaksujen on oltava kohtuullisessa suhteessa vakuutuksesta aiheutuviin kustannuksiin huomioon ottaen työn aiheuttama tapaturma- ja ammattitautiriski. Vakuutusvalvontaviraston näkemyksen mukaan kohtuullisuuden arvioinnissa on otettava huomioon myös sijoitustoiminnan tuotot, vaikka tapaturmavakuutuslaissa ja sen nojalla annetussa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksessa ei asiaan yksiselitteisesti otetakaan kantaa.

Sijoitustuotoilla on olennainen merkitys tapaturmavakuutuksen tuloksen kannalta johtuen liikkeeseen sitoutuneiden varojen huomattavan suuresta määrästä. Aiemmissä tilastotutkimuksissa sijoitustuottojen vaikutusta arvioitiin laskemalla kaksi tulosta ("suppea" ja "laaja"), joista ensimmäisessä otettiin huomioon sijoitustuottoja vain vastuuvelan diskonttauksesta johtuvaa tuottovaatimusta vastaava määrä ja toisessa taas otettiin huomioon kaikki kyseiselle vakuutuslajille kohdistettavissa olevat sijoitustoiminnan tuotot. Näin saatiin laskettua rajat, joiden sisällä liikkeen tulos todellisuudessa oli. Tässä tutkimuksessa määritellään lakisääteisen tapaturmavakuutukselle vakuutusliikkeen tulos ja vakuutustoiminnan tulos kohdistamalla niihin tietty osuus sijoitustoiminnan tuotoista alla kuvatuilla periaatteilla.

Tapaturmavakuutuksen tulosta arvioidaan tutkimuksessa kolmea eri menetelmää käyttäen. Kaikki nämä tulokset lasketaan ennen veroja ja ottamatta huomioon sitoutuneen pääoman tuottovaatimusta.

1. Ensimmäisessä menetelmässä lasketaan niin sanottu tasoitettu vakuutusliikkeen tulos, missä tuloksesta eliminoidaan kertaluonteisia ja poikkeuksellisia eriä. Tasoitetussa tuloksessa otetaan huomioon sijoitustoiminnan tuottoja nettovastuuvulkaa¹ kattaville varoille saatavan riskittömän tuoton verran. Tasoitettu tulos antaa arvion vakuutusmaksuihin sisältyvästä varmuuslisästä.
2. Toiseksi lasketaan vakuutusliikkeen tulos ilman tasoitusta, missä riskittömän tuoton asemasta vakuutusliikkeeseen kohdistetaan nettovastuuvulcan katteelle saatu käypäarvoinen sijoitustuotto. Vakuutusliikkeen tulos kuvaa vakuutusliikkeen toteutunutta tulosta tarkastelujaksolla.
3. Kolmas tulos on niin sanottu vakuutustoiminnan tulos, missä otetaan huomioon paitsi nettovastuuvulkaa kattaville varoille saatu käypäarvoinen sijoitustuotto, niin myös vakuutusliikkeeseen sitoutuneille varoille laskettu käypäarvoinen tuotto. Liikkeeseen sitoutuneilla varoilla tarkoitetaan tässä kyseistä vakuutuslajia vastaavaa osaa sosiaali- ja

---

¹ vakuutustekninen vastuuvulka ilman tasoitusmäärää jälleenvakuuttajan osuuden vähentämisen jälkeen

terveysministeriön määräyksen (60/02/1999) mukaisesta vakavaraisuuspääoman tavoiterajasta. Vakuutustoiminnan tuloksen avulla arvioidaan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen harjoittamiseen sitoutuneelle pääomalle saatua tuottotasoa.

Koska tutkimuksen käytössä ei ollut tietoja vastuovelkaa tai vakavaraisuuspääoman tavoiterajaa kattavien varojen tarkemmasta jakautumisesta eri sijoitusinstrumenttien kesken, laskelmassa tilinpäätöksen mukaisen käypäarvoisen sijoitustuoton kohdistaminen tulokseen perustuu arvioon. Jotta saataisiin käsitys siitä, millainen merkitys kohdistamistavan valinnalla on tuloksen kannalta ja jotta saataisiin parempi arvio kattavien varojen tuottotasosta, tutkimuksessa tulokset esitetään käyttäen kahta eri käypäarvoisten sijoitustuottojen kohdistustapaa. Näistä ensimmäisessä hyödynnetään aikaisemmissa tilastotutkimuksissa käytettyä jakosääntöä, jonka mukaan käypäarvoinen sijoitustuotto on samantasoinen riippumatta siitä, minkä erän katteesta on kyse. Tämä jakotapa ei ota millään tavalla huomioon vastuuvelan katteelle sääntelyssä asetettuja vaatimuksia ja rajoituksia. Toisessa, niin kutsutussa vaihtoehtoisessa arviointimenetelmässä pyritään yksinkertaistetulla tavalla ottamaan huomioon vastuuvelan erityispiirteet antamalla joukkovelkakirjalainoille etusija kohdistettaessa varoja vastuuvelan katteeseen. Jälkimmäinen kohdistamistapa antaa katteen tuotoista oikeamman kuvan erityisesti vahvasti pääomitetun vakuutusyhtiön kohdalla, jolla on varallisuutta selvästi yli vakavaraisuusvaatimuksen. Tilastotutkimusta tullaan jatkossa kehittämään siten, että vastuovelkaa kattavista varoista aletaan kerätä tarkempaa tietoa tilastotutkimusta varten.

Laskelmat osoittavat, että mainitut kaksi käypäarvoisten sijoitustuottojen kohdistamistapaa voivat tuottaa hyvinkin erilaisia arvioita tarkastelujaksion aikana. Erityisesti vuosina 2002 ja 2006, jolloin vakuutusyhtiöiden kahden suurimman sijoitusluokan eli joukkovelkakirjojen ja osakkeiden tuotot kehittyivät päinvastaisiin suuntiin, laskutavat johtavat toisistaan poikkeaviin tuloksiin. Sen sijaan koko tarkastelujaksolla 2002 – 2006 näillä kahdella kohdistamistavalla lasketut tulokset ovat samansuuntaisia.

Lakisääteinen tapaturmavakuutus on pitkäjänteistä toimintaa, johon liittyy lukuisia pitkäkestoisia epävarmuustekijöitä. Lajille on tyypillistä, että vakuutuksista aiheutuvat lopulliset kustannukset selviävät hyvin hitaasti, usein vasta kymmenien vuosien kuluttua. Tällä on huomattava merkitys, sillä vakuutuksista maksettavista korvauksista suurin osa muodostuu eläkkeistä. Erityisen haasteen muodostavat lisäksi ammattitaudit, jotka saattavat tulla vakuutusyhtiön tietoon paljon sen jälkeen kun altistuminen työssä on tapahtunut. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulokseen vaikuttavat myös muut pitkäkestoiset tekijät, kuten esimerkiksi talouden ja rahoitusmarkkinoiden syklit. Yleinen talouden kehitys vaikuttaa paitsi vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin niin myös vahinkojen esiintymistiheyteen. Rahoitusmarkkinoiden kehitys puolestaan vaikuttaa suoraan tulokseen sijoitustuottojen kautta. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen kannattavuudesta voikin saada oikean kuvan vasta tarkastelemalla tulosta pidemmällä ajanjaksolla, jotta syklien vaikutus tulee siinä riittävästi otettua huomioon. Yhden tai edes muutaman vuoden perusteella johtopäätöksiä maksujen tasosta ei voida tehdä.

Tutkimuksessa vakuutusliikkeen tulosta arvioidaan suhteessa bruttomaksutuloon². Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos oli tarkastelujaksolla 2002 – 2006 keskimäärin 12,2 prosenttia bruttomaksuista vaihdellen eri vuosina 8,2 prosentista 17,0 prosenttiin. Tarkastelujaksolla toteutuneessa vakuutusliikkeen tuloksessa vaihtelu oli huomattavasti suurempaa, aina vuoden 2003 -10,5 prosentista vuoden 2005 +18,8 prosenttiin. (Vaihtoehtoisella sijoitusten kohdistamistavalla

² tuloslaskelman mukainen bruttovakuutusmaksutulo vähennettynä jakojärjestelmän rahoitusosuudella

tuloksen vaihtelu oli -12,2 prosentista +21,8 prosenttiin.) Koko tarkastelujaksolla vakuutusliike tuotti keskimäärin +4,2 prosenttia ennen veroja ja pääomakustannuksia suhteessa bruttomaksutuloon (vaihtoehtoisella laskutavalla +6,2 prosenttia). Toteutuneeseen tulokseen vaikuttivat huomattavasti vastuuvelan laskuperusteisiin tehdyt muutokset, joista merkittävin liittyi vuosina 2003 ja 2004 käyttöön otettuun uudistettuun kuolevuusmalliin. Uudessa kuolevuusmallissa varauduttiin eliniän odotteen pitenemisestä johtuvaan korvauskulujen kasvuun. Lisäksi vastuuvetka kasvoi sen johdosta, että diskonttokorkoja alennettiin tarkastelujaksolla useaan otteeseen korkotasossa tapahtuneen laskevan kehityksen seurauksena.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutustoiminnan tulos suhteutetaan tutkimuksessa liikkeeseen sitoutuneeseen pääomaan. Tutkimuksen mukaan vakuutustoiminta on tuottanut vuosina 2002 - 2006 keskimäärin 9,9 prosentin tuoton sitoutuneelle pääomalle. Samoin kuin vakuutusliikkeen tulos, vakuutustoiminnankin tulos on vaihdellut vuosittain voimakkaasti -3,7 prosentista +27,5 prosenttiin. Vaihtoehtoisella sijoitustuoton kohdistamistavalla saatu keskimääräinen tuotto oli 9,4 prosenttia.

Vakuutusvalvontaviraston näkemyksen mukaan viiden vuoden tarkastelujakso on liian suppea, jotta maksujen tasosta voisi saada luotettavan arvion. Havaittujen tulosten perusteella ei kuitenkaan ole syytä epäillä, etteivätkö turvaavuus ja kohtuullisuus ole tarkastelujaksolla toteutuneet lakisääteisen tapaturmavakuutuksen hinnoittelussa.

Tilastotutkimuksessa esitetään ensimmäistä kertaa tietoja myös vakuutusyhtiökohtaisesti. Yksittäisen yhtiön osalta tuloksen vuotuinen vaihtelu voi tyypillisesti olla huomattavasti suurempaa kuin yhteenlasketuissa tiedoissa. Yhtiökohtaiset tulokset esitetään tarkastelujakson 2002 - 2006 keskiarvoina, ja jotta saataisiin käsitys vuotuisen vaihtelun suuruudesta, tuloskeskiarvojen lisäksi annetaan tulosprosenttien keskihajonnat. Yhtiökohtaisesti julkaistaan myös tarkastelujaksolta lasketut yhdistettyjen kulusuhteiden keskiarvot.

Tarkastelujaksolla tuloksissa havaitaan suuria eroja vakuutusyhtiöiden välillä. Vakuutusliikkeen tuloksen keskiarvo on alimmillaan -65,9 prosenttia ja ylimmillään +64,4 prosenttia maksutulosta. Myös tulosprosenttien hajonnoissa on suuria eroja. Odotetusti tulosten vaihtelu on suurinta pienimmillä toimijoilla (keskihajonta jopa yli 100 prosenttiyksikköä), kun taas suurimpien yhtiöiden keskihajonnat ovat koko liikkeen hajonnan tasolla. Vastaavasti keskimääräinen vakuutustoiminnan tulos suhteessa sitoutuneeseen pääomaan vaihtelee tarkastelujaksolla yhtiöittäin -9,5 prosentista +62,9 prosenttiin.

Yhtiökohtaisesta erittelystä voidaan nähdä, miten vakuutusyhtiöt ovat suoriutuneet tarkastelujaksolla vallinneissa suhdanneolosuhteissa. Sen sijaan maksujen tasosta ei voida tehdä tilastollisesti merkitseviä johtopäätöksiä yhtiöittäin sen paremmin kuin yhteenlasketuistakaan tiedoista. Yhtiökohtaisten tietojen analysointiin vaikuttaa syklien ja poikkeuserien lisäksi myös vakuutuskannan koosta riippuva satunnaisvaihtelu, joka asettaa omat rajoituksensa tilastollisten johtopäätösten tekemiselle.

LAKISÄÄTEISEN TAPATURMAVAKUUTUKSEN TILASTOTUTKIMUS

Yleistä

Vakuutusvalvontavirasto julkaisee vuosittain tilastotutkimuksen lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta. Tilastotutkimusta varten vakuutusyhtiöiltä on kerätty aineistoa tilivuodesta 2002 lähtien. Aineistot perustuvat sekä tilinpäätöksen mukaisiin että vakuutusyhtiöiden sisäisen laskennan tuottamiin tietoihin, jotka ovat osittain tilintarkastamattomia. Eräät yhtiöt ovat tarkentaneet vuosien 2002 - 2005 lukuja kehitettyään laskentaansa. Tämä on huomioitu tilastotutkimuksessa. Tutkimus on jaettu neljään osaan, jotka ovat A lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulos, B kantavuositainen kehitys, C vastuovelka ja D ammattitautien kehitys. Lisätietoja antavat matemaatikko Maarit Paakkinen (09) 4155 9528 ja johtaja Timo Laakso (09) 4155 9610.

Tutkimus käsittää ainoastaan tapaturmavakuutuslain mukaisia tietoja. Lakisääteinen urheilijavakuutus jää siis tarkastelun ulkopuolelle. Jollei toisin määritellä, bruttoluvuilla tarkoitetaan lukuja ennen jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä. Vastaavasti nettoluvuilla tarkoitetaan lukuja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämisen jälkeen, eli yhtiön omalla vastuulla olevaa osuutta. Tasoitusmäärä on jätetty tulostarkastelun ulkopuolelle eikä sitä siis tässä lueta vakuutustekniseen vastuuvelkaan.

Tutkimuksen tulosluvut on laskettu ennen veroja. Tuotoista ei ole vähennetty arviota sitoutuneen pääoman tuottovaatimuksesta.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvausjärjestelmä on osa yhteiskunnan vastuulla olevaa sosiaaliturvaa. Peruslähtökohdiltaan vakuutus perustuu yksityiselle vakuutusjärjestelmälle delegoituun julkisen vallan käyttöön. Tapaturmavakuutuslain mukaan lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavalla vakuutuslaitoksella on oltava laskuperusteet, joissa määrätään, miten vakuutusmaksut lasketaan. Vakuutusmaksujen on oltava kohtuullisessa suhteessa vakuutuksesta aiheutuviin kustannuksiin huomioon ottaen työn aiheuttama tapaturma- ja ammattitautiriski. Vakuutusvalvontaviraston näkemyksen mukaan kohtuullisuuden arvioinnissa on otettava huomioon myös sijoitustoiminnan tuotot, vaikka tapaturmavakuutuslaissa ja sen nojalla annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa ei asiaan suoranaisesti otetakaan kantaa.

Tämän tilastotutkimuksen yhtenä tavoitteena on tuottaa tietoa tapaturmavakuutuslain edellyttämän kohtuusperiaatteen toteutumisesta. Tutkimuksessa on kerätty vakuutusyhtiöiltä lakisääteistä tapaturmavakuutusta koskevaa tilastoaineistoa vuosilta 2002 – 2006. Aineiston perusteella tapaturmavakuutuksen tulosta on arvioitu kolmea eri menetelmää käyttäen. Ensimmäisessä menetelmässä lasketaan niin sanottu tasoitettu vakuutusliikkeen tulos, jossa tuloksesta on eliminoitu kertaluonteisia ja poikkeuksellisia eriä. Tasoitettu tulos antaa arvion vakuutusmaksuihin sisältyvästä varmuuslisästä. Toiseksi lasketaan vakuutusliikkeen tulos ilman tasoitusta, mikä kuvaa vakuutusliikkeen toteutunutta tulosta tarkastelujaksolla. Vakuutusliikkeen tulosta laskettaessa tuloksessa on otettu huomioon vastuuelan katteelle kohdistettuja sijoitustuottoja. Kolmas tulos on niin sanottu vakuutustoiminnan tulos, jonka avulla arvioidaan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tuottamaa tulosta suhteessa tähän vakuutuslajiin sitoutuneeseen pääomaan. Vakuutustoiminnan tuloksessa on otettu huomioon myös sitoutuneelle pääomalle saatuja sijoitustuottoja.

Tilastotutkimuksessa julkaistaan ensimmäistä kertaa koko vakuutuslajin tietojen lisäksi myös yhtiökohtaisia laskelmia. Yhtiökohtaiset tiedot annetaan tarkastelujakson keskiarvojen mukaisina. Tulosta kuvaavista suhdeluvuista annetaan lisäksi hajontatiedot.

Lakisääteinen tapaturmavakuutus on pitkäjänteistä toimintaa, johon vaikuttavat sekä vakuutus- että rahoitusmarkkinoiden syklit, mistä johtuen kohtuusperiaatteen toteutumista on arvioitava usean vuoden tilaston perusteella. Arvioon vaikuttaa myös vakuutus- ja sijoitusriskien sitoman pääoman ylläpidon edellyttämä pidemmän aikavälin tuottovaatimus. Yksittäisen tai vain muutaman vuoden perusteella johtopäätöksiä maksutason kohtuullisuudesta ei voida tehdä. Yhtiökohtaisten tietojen analysointiin vaikuttaa lisäksi vakuutuskannan koosta riippuva satunnaisvaihtelu, joka asettaa rajoituksensa tilastollisten johtopäätösten tekemiselle.

A. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen tulos

Maksutulon kehitys

Vuoden 2006 tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutulo¹ ennen luottotappioiden ja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä oli 669,8 (644,9 vuonna 2005) miljoonaa euroa. Kasvua edellisestä vuodesta oli 24,9 (91,6) miljoonaa euroa eli noin 3,9 (16,6) prosenttia. Vuoden 2005 poikkeuksellisen suureen kasvulukuun vaikutti olennaisesti siirtyminen täyskustannusvastuuseen 1.1.2005 alkaen. Täyskustannusvastuun mukaan vakuutusyhtiö joutuu maksamaan julkisen terveydenhuollon palveluista täyden hinnan aiemman potilaalta perityn asiakasmaksun asemasta. Ennen täyskustannusvastuuta yhtiöiltä perittiin julkisen terveydenhuollon hoitokustannusten kattamiseksi vuosittain ns. sairaanhoitomaksu, joka tilitettiin Kansaneläkelaitokselle. Tämä sairaanhoitomaksu ei sisällynyt tilinpäätöksen mukaisiin maksuihin toisin kuin täyskustannusvastuun mukaisia korvauskustannuksia varten kerätty vakuutusmaksunosa.²

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2006 palkkasumma, josta lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksun taso on riippuvainen, oli koko talouden osalta (sisältää julkisen sektorin) 4,5 prosenttia suurempi kuin vuonna 2005 ja palkkasumma kasvoi kaikilla päätoimialoilla. Kasvu oli teollisuudessa 3,3 prosenttia, rakentamisessa 7,5 prosenttia, kaupassa 4,7 prosenttia, julkisella sektorilla 3,3 prosenttia, koulutuksessa (ilman julkista sektoria) 3,9 prosenttia, terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa (ilman julkista sektoria) 8,3 prosenttia, rahoitustoiminnassa 4,4 prosenttia ja muissa palveluissa 5,5 prosenttia. Täten lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksutulokehitys alitti koko palkkasumman yleisen kehityksen.

Markkinaosuuskatsaus

Vuonna 2006 lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavia vakuutusyhtiöitä oli Suomessa kaksitoista kappaletta. Suurin markkinaosuus mitattuna tuloslaskelman mukaisella vakuutusmaksutulolla ennen luottotappioiden ja jälleenvakuuttajien osuuden vähentämistä oli If:lla, jonka markkinaosuus kasvoi 29,2 (28,7 vuonna 2005) prosenttiin. Lähes yhtä suurella osuudella on toisena Pohjola, jonka markkinaosuus kuitenkin laski 28,4 (30,9) prosenttiin. Myös Tapiola ja

¹ Tuloslaskelman mukaiseen maksutuloon eivät sisälly luottotappiot, työsuojelumaksu ja sairaanhoitomaksu.

² Maksutulon lisäksi täyskustannusvastuu on tietenkin nostanut myös korvauskulujen tasoa vuodesta 2005 lähtien. Korvauskulut lisääntyivät paitsi korvauskustannusten kallistumisen johdosta niin myös ilmoitettujen vahinkojen lukumäärän kasvun seurauksena. Tämä selittyy sillä, että myös pienet vahingot, jotka aiemmin vähäisten kustannustensa vuoksi saatettiin jättää ilmoittamatta tapaturmahinkoina, tulevat nyt vakuutusyhtiön tietoon.

Fennia kasvattivat markkinaosuuksiaan. Tapiolan markkinaosuus kasvoi 16,5 (15,8) prosenttiin ja Fennian 13,4 (12,6) prosenttiin. Muiden yhtiöiden yhteenlaskettu markkinaosuus kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna ja on 12,5 (12,0) prosenttia.

Taulukko 1. Vakuutusyhtiöiden vakuutusmaksutulon mukaiset markkinaosuudet prosentteina

	Pakollinen työajan vakuutus, taulustomaksut			Pakollinen työajan vakuutus, erikoismaksut			Vapaaehtoinen työajan vakuutus (57§ 1 mom.)			Vapaa-ajan vakuutus (57§ 2.3 mom.)			Yhteensä		
	2006	2005	2004	2006	2005	2004	2006	2005	2004	2006	2005	2004	2006	2005	2004
A-Vakuutus	5,8	5,5	6,1	1,3	1,1	0,9	8,3	9,2	8,6	5,3	5,3	4,9	3,5	3,4	3,5
Fennia	16,7	15,6	15,7	11,3	10,5	9,0	13,0	12,7	12,3	14,1	13,9	14,2	13,4	12,6	11,9
If	22,5	23,1	25,1	35,1	33,7	35,8	13,6	13,3	13,9	30,9	30,8	32,2	29,2	28,7	30,5
Lähivakuutus	6,5	6,5	5,7	0,5	0,4	0,4	7,7	7,5	6,9	4,2	4,2	4,6	3,3	3,2	3,0
Pohjantähti	2,8	3,0	2,7	1,0	0,8	0,8	2,7	2,6	2,5	1,8	1,7	1,7	1,8	1,7	1,6
Pohjola	19,9	19,8	19,3	35,0	39,6	37,7	18,9	18,4	16,8	28,4	29,1	27,2	28,4	30,9	29,3
Redarnas	0,1	0,1	0,1	0,9	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	2,6	2,9	3,0	0,7	0,7	0,7
Tapiola	21,2	22,3	21,6	12,5	10,7	11,7	31,9	32,6	35,3	9,3	8,9	9,2	16,5	15,8	16,4
Turva	1,0	0,9	0,8	0,6	0,6	0,8	1,1	1,1	1,2	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8
Valio	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,3
Veritas	2,9	2,7	2,5	1,0	0,9	0,9	2,5	2,4	2,2	2,1	1,9	1,7	1,8	1,7	1,6
Ålands	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3	0,6	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5
Yhteensä milj. €	227,6	219,6	194,2	354,6	344,0	286,8	41,9	38,8	33,5	45,7	42,5	38,9	669,8	644,9	553,3

Eri tariffointitapojen välillä yhtiöiden markkinaosuudet vaihtelevat merkittävästi. Taulustomaksuisissa³ vakuutuksissa melko tasasuuruksina olivat If, Tapiola, Pohjola ja Fennia, kun taas erikoismaksuisissa⁴ If ja Pohjola olivat selkeästi johtavassa asemassa, vaikkakin Tapiolan ja Fennian markkinaosuudet ovat viime vuosina nousseet.

Vakuutusliikkeen tulos

Seuraavassa taulukossa (Taulukko 2) on esitetty vakuutusyhtiöiden yhteenlasketuista tiedoista laskettu lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen tulos vuosilta 2002 – 2006 sekä näiden viiden vuoden aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat. Laskelma on nettoperusteinen eli taulukossa esitetyistä eristä on vähennetty vastaava jälleenvakuuttajan osuus. Vakuutusmaksut ja korvaukset ovat tuloslaskelman mukaisia sillä erotuksella, että niistä on eliminoitu niin sanotut jakojärjestelmäerät⁵. Vuoteen 2006 asti jakojärjestelmäerät sisältyivät vakuutusmaksuihin ja maksettuihin korvauksiin, mutta vuodesta 2007 lähtien nämä erät on siirtoeräluonteensa vuoksi jätetty pois tuloslaskelmasta. Tässä laskelmassa ennakoidaan jo tätä uutta kirjaamiskäytäntöä. Vakuutusliikkeen tulokseen on kohdistettu sijoitustoiminnan tuottoja nettovastuovelkaa kattaville varoille lasketun tuoton verran. Tulokset esitetään tasoitettuna ja ilman tasoitusta alla kuvatulla

³ Taulustomaksuiset vakuutukset ovat yleensä pienten yritysten vakuutuksia.

⁴ Erikoismaksuiset vakuutukset ovat suurten yritysten vakuutuksia.

⁵ Kaikkia tapaturmavakuutuslain mukaisia korvauksia ei rahastoida etukäteen, vaan osa niistä rahoitetaan yhteisvastuullisesti niin sanotulla jakojärjestelmällä. Jakojärjestelmään kuuluvat korvaukset katetaan niiden vuotuista tarvetta vastaavalla jakojärjestelmämaksulla, jonka vakuutusyhtiöt voivat sisällyttää vakuutuksenottajilta perimäänsä vakuutusmaksuun. Jakojärjestelmällä rahoitettavia kustannuksia ovat esimerkiksi eläkemutoisten korvausten indeksikorotukset ja yli kymmenen vuotta vahingon sattumisen jälkeen maksettavat sairaanhoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen kulukorvaukset.

tavalla.

Vakuutusliikkeen tasoitetusta tuloksesta on eliminoitu tulokseen vaikuttavia poikkeuksellisia tai kertaluonteisia eriä kuten vastuuvelan laskuperusteisiin tehtyjen muutosten vaikutukset. Edelleen tasoitetussa tuloksessa vakuutustoimintaan kohdistetaan sijoitustoiminnan tuottoja toteutuneiden tuottojen asemasta nettovastuuvelalle lasketun riskittömän tuoton verran. Tasoitetussa tuloksessa on täten eliminoitu tekijöitä, jotka aiheuttavat tulokseen vuotuista heilahtelua ja siten vaikeuttavat tulosten vertailtavuutta. Tasoitettuun tulokseen vaikuttavat kuitenkin volatilitteettia aiheuttavina tekijöinä erityisesti korvauskulujen ja tasoitusvakuutusmaksujen⁶ vaihtelu.

Pitkällä ajanjaksolla tasoitettu laskelma antaa informaatiota vakuutusmaksuista hinnoittelunäkökulmasta. Koska vakuutusmaksujen määräytymisperiaatteiden tulee olla tiedossa jo vakuutustarjouksia tehtäessä ennen vakuutuskauden alkamista, niin vakuutusmaksujen taso kiinnittyy ennen kuin näistä vakuutuksista aiheutuvat kustannukset realisoituvat. Lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle on tyypillistä, että vakuutuksista aiheutuvat lopulliset kustannukset selviävät hyvin hitaasti, usein vasta kymmenien vuosien kuluttua. Näin ollen hinnoittelu perustuu yhtiön näkemykseen todennäköisistä tulevista kustannuksista sekä varovaiseen arvioon vakuutusliikkeeseen sitoutuneiden varojen pidemmän aikavälin tulevista sijoitustuotoista. Laskelma, jossa korvauksista on eliminoitu kertaluonteiset laskuperustemuutokset ja jossa sijoitustuotot on laskettu riskittömän tuoton mukaisina, pyrkii antamaan käsityksen vakuutusten odotusten mukaisesta tuottotasosta. Vahinkoihin liittyvän vuotuisen vaihtelun tasaantuminen edellyttää kuitenkin tasoitetun tuloksen osalta tarpeeksi pitkää tarkastelujaksoa, jotta talouden suhdanteiden vaikutus vahinkomenoon tulisi riittävästi otettua huomioon.

Vakuutusliikkeen (tasoittamaton) tulos saadaan palauttamalla tulokseen tasoitetussa tuloksessa oikaistut vastuuvelan laskuperustemuutosten vaikutukset sekä ottamalla huomioon nettovastuuvelan katteelle laskettu käypäarvoinen sijoitustuotto. Käypäarvoinen tuotto voi olosuhteista riippuen olla myös edellä mainittua riskitöntä tuottoa pienempi. Näin saatu tulos edustaa vakuutusliikkeen toteutunutta tulosta. Tuloksen hajonta heijastaa vakuutusyhtiöiden vastuulla olevan pitkän aikavälin vakuutus- ja sijoitusriskin tasoa.

Laskelmassa sijoitustuottojen kohdistaminen on tehty samalla periaatteella kuin aikaisemmissakin tilastotutkimuksissa⁷ eli jakamalla vakuutusyhtiön tilinpäätöksen mukaiset käypäarvoiset sijoitustuotot (sijoitusten nettotuotot ja arvostuserojen muutokset) nettovastuuvelan ja vakavaraisuuspääoman tavoiterajan sekä tämän ylittävän pääoman kesken näiden suhteessa. Tässä sijoitustuottojen jakosäännössä ei siis oteta huomioon esimerkiksi sitä, että vastuuvelkaa kattava omaisuus saattaa poiketa paljonkin yhtiön koko sijoitusjakaumasta tai että eri vakuutuslajien vastuuvelan katteet saattavat määräytyä eri tavoin riippuen esimerkiksi vastuuvelan duraatiosta.

⁶ Vakuutuskauden vakuutusmaksun muodostavat ennakkovakuutusmaksu ja tasoitusvakuutusmaksu. Jos vakuutuskauden lopullinen vakuutusmaksu ylittää tai alittaa perityn ennakkovakuutusmaksun määrän, vakuutuksenottajalta peritään tai hänelle palautetaan tasoitusvakuutusmaksuna lopullisen maksun ja ennakkomaksujen erotus.

⁷ Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus lasketaan käyttäen jakosuhdetta

$$y = \frac{\text{nettovastuuvelka}(\text{lak. tap.}) + 0,8 \cdot \frac{B(\text{lak. tap.})}{B} \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot \frac{\text{nettovastuuvelka}(\text{lak. tap.})}{\text{nettovastuuvelka}} \cdot S}{\text{nettovastuuvelka} + 0,8 \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot S}$$

missä B = nettomaksutuotto, $VT_{\min}$ = vakuutusteknisistä riskeistä johtuva pääomavaatimus ja S = sijoitusriskistä johtuva pääomavaatimus.

Vakuutusyhtiölain mukaan yhtiön on vastuuelkaa katettaessa otettava huomioon, millaista vakuutusliikettä yhtiö harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Vastuuelan katetta koskeekin yksityiskohtainen katesäännöstö, jolla pyritään erityisesti rajoittamaan katteeseen liittyvää keskittymäriskiä ja vastapuoliriskiä. Koska lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vastuuelasta suurin osa muodostuu eläkevastuista, kattavien varojen varmuuteen ja rahaksi muutettavuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tämän johdosta yhtiöt käyttävät olennaisessa määrin rahoitusmarkkinainstrumentteja vastuuelan kattamiseen.

Taulukossa on vertailun vuoksi esitetty suluissa myös vaihtoehtoinen tulos, jossa nettovastuuelan tuotto yli riskittömän koron perustuu toisenlaiseen määräytymistapaan. Tässäkin laskelmassa sijoitustuotot kohdistetaan lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vastuuelan katteelle yksinkertaistettua jakosääntöä käyttäen, mutta laskutavassa pyritään ottamaan huomioon vastuuelan kattamiseen liittyviä erityispiirteitä. Vaihtoehtoinen laskenta perustuu oletukseen, että yhtiö pitää sijoitussalkussaan joukkovelkakirjalainoja ensisijaisesti vastuuelan ja erityisesti eläkevastuiden kattamiseksi⁸. Luonnollisesti vaihtoehtoinenkin laskentatapa on arvionvarainen. Lisäksi koska Vakuutusvalvontavirastolla ei ole käytettävissään yhtiökohtaisia eri sijoitusinstrumenttien käypäarvoisia sijoitustuottoja vuotta 2005 edeltävältä ajalta, niin näiden vuosien osalta jokaisessa yhtiössä on vaihtoehtoista tulosta laskettaessa käytetty rahoitusmarkkinavälineille keskimääräisiä sijoitustuottoarvioita⁹.

Vaihtoehtoisen laskelman avulla saadaan käsitys siitä, millainen merkitys sijoitustuottojen allokoinnilla on tuloksen kannalta. Liitteessä 1 on esitetty edellä kuvatuilla kahdella määräämistavalla lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetut sijoitustuotot vuosittain. Jatkossa vakuutusyhtiöiltä tullaan keräämään laskelman pohjaksi tarkempaa tietoa vastuuelkaa kattavista varoista.

⁸ Laskelmassa oletetaan, että yhtiö kattaa eläkevastuunsa ensisijaisesti joukkovelkakirjalainojen avulla. Jos yhtiöllä on joukkovelkakirjalainoja enemmän kuin katettava eläkevastuu edellyttää, niin katsotaan, että yhtiö käyttää näitä ensisijaisesti muun vastuuelan kattamiseen. Näin ollen eläkevastuille laskettu sijoitustuotto perustuisi yleensä lähes kokonaan joukkovelkakirjalainoille saatuun tuottotasoon ja muulle vastuuelalle laskettu tuotto yleensä tämän ja muiden sijoitusten tuottotasojen painotettuun keskiarvoon.

⁹ Rahoitusmarkkinavälineiden keskimääräisenä tuotto-olettamana on käytetty 2002 8,93%, 2003 4,69% ja 2004 6,89% (lähteet: Effas Bond Index Govt, MSCI Euro Credit Corp. Index ja Leonia Rahamarkkinaindeksi)

Taulukko 2. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, vakuutusyhtiöt yhteensä

1.000 euro	2006	2005	2004	2003	2002	keskiarvo	hajonta %-yksikköä
1. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	566 966	534 711	432 735	413 395	424 971	474 556	
2. Nettovastuuelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla	37 475	23 942	37 123	35 099	41 561	35 040	
3. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-420 647	-408 452	-339 980	-304 928	-308 563	-356 514	
4. Vertailukelpoinen kuluerä korvaustoiminnan hoitamisesta	-32 482	-32 116	-28 799	-32 588	-29 892	-31 175	
5. Liikekulut	-71 783	-66 469	-62 862	-55 270	-53 498	-61 977	
6. Yhteistakuuerän muutos	-2 354	-2 252	-2 180	-2 009	-1 925	-2 144	
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	77 174	49 364	36 038	53 699	72 654	57 786	
8. TVLT/ bruttomaksutulo	13,5 %	9,2 %	8,2 %	12,9 %	17,0 %	12,2 %	3,5 %
9. TVLT/ asiakkaalta peritty maksu	11,3 %	7,5 %	6,4 %	10,1 %	13,7 %	9,8 %	2,9 %
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	77 174	49 364	36 038	53 699	72 654	57 786	
10. Vastuuelan laskuperustemuutosten tulosvaikutuksen palautus	-22 201	-25 728	-50 052	-121 029	-9 475	-45 697	
11. Nettovastuuelan tuotto yli riskittömän tuoton	6 889	77 952	44 348	23 683	-84 151	13 744	
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT (netto)	61 862	101 587	30 334	-43 647	-20 972	25 833	
13. VLT/ bruttomaksutulo	10,8 %	18,8 %	6,9 %	-10,5 %	-4,9 %	4,2 %	11,9 %
(14. Vaihtoehtoinen VLT/ bruttomaksutulo ¹⁰)	-1,2 %	10,3 %	12,2 %	-12,2 %	21,8 %	6,2 %	13,1 %

Taulukon 2 yksityiskohtainen tarkastelu

Vertailukelpoisella vakuutusmaksutuotolla (1.) tarkoitetaan vakuutusmaksuvastuun laskuperustemuutosten vaikutuksella ja jakojärjestelmän rahoitusosuudella korjattua virallisen tuloslaskelman mukaista omalla vastuulla olevaa vakuutusmaksutuottoa. Vuonna 2006 tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutuotto oli 661,9 (edellisenä vuonna 636,7) miljoonaa euroa. Vuonna 2006 vakuutusmaksuvastuuseen ei tehty laskuperustemuutoksia. Jakojärjestelmän rahoitusosuus oli 94,9 (102,0) miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto oli täten 567,0 (534,7) miljoonaa euroa, missä kasvua edellisestä vuodesta oli 32,3 (102,0) miljoonaa euroa eli 6,0 (23,6) prosenttia.

Tasoitettuun vakuutusliikkeen tulokseen allokoidaan tarkastelussa nettovastuuelkaa kattaville varoille laskettu riskitön sijoitustuotto, mikä tässä yhteydessä tarkoittaa sellaista korkotuottoa, joka vastaa parhaiten Suomen valtion 10 vuoden kuluttua erääntyvää obligaatiota. Taulukossa tämä sijoitustuotto on jaettu kahteen osaan, joista toinen kohdistetaan vakuutuksen tuottoihin ja toinen kuluihin. Kuluihin sijoitustuoton osa kohdistetaan siten, että vahinkokorvauskulua (3.) pienennetään määrällä, joka vastaa edellisen vuoden korvausvastuun diskonttauksen purkautumisesta aiheutuvaa korvauskulun kasvua (laskuperustekorkokulu). Se määrä riskittömästä sijoitustuotosta, jota ei tarvita vastuuelan diskonttauksen vaikutuksen eliminointiin (2.), jää tukemaan vuoden

¹⁰ Vaihtoehtoinen sijoitustuottojen allokointi:

1.000 euro	2006	2005	2004	2003	2002	keskiarvo
Nettovastuuelan tuotto yli riskittömän tuoton	-61 740	31 724	67 356	16 382	30 034	16 751

vakuutusmaksutuottoa. Erän voidaan katsoa tietyssä mielessä vastaavan sitä asiakashyvitysmäärää, joka voidaan antaa riskittömästi vakuutuksenottajille, mikäli liikkeen sitoman pääoman kustannusta ei oteta huomioon. Sen suuruus oli vuonna 2006 noin 37,5 (23,9) miljoonaa euroa, mikä vastaa noin 4,8 (5,0) prosenttia tuloslaskelman bruttovakuutusmaksutulosta. Yhtiöiden myöntämä asiakashyvitysmäärä (katso osa C) oli 32,3 (31,5) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu (3.) saadaan tuloslaskelman mukaisesta omalla vastuulla olevasta korvauskulusta vähentämällä siitä jakojärjestelmän rahoitusosuus, korvaustoiminnan hoitamisesta aiheutuneet kulut, laskuperustekorkokulu sekä eliminoimalla vahinkokorvausvastuun laskuperusteisiin tehtyjen muutosten vaikutus. Vuoden 2006 tuloslaskelman mukainen vahinkokorvauskulu oli 510,3 (504,4) miljoonaa euroa, joka oli 1,1 prosenttia korkeampi kuin edellisenä vuonna. Laskuperustekorkokulujen määrä oli 68,5 (64,3) miljoonaa euroa. Vahinkokorvausvastuun laskuperusteisiin tehdyt muutokset kasvattivat vahinkokorvauskulua 21,9 (25,2) miljoonalla eurolla. Näistä laskuperustemuutoksissa laskuperustekorona alentamisen vaikutus oli noin 1,3 (14,0) miljoonaa euroa ja kollektiivivarausten vahvistamisen vaikutus noin 20,6 (11,3) miljoonaa euroa vahinkokorvauskulua kasvattava. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu oli siten 420,6 (408,5) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoinen kulu korvaustoiminnan hoitamisesta (4.) lasketaan vastaavalla tavalla kuin vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu, eli siitä on vähennetty laskuperustekorkokulu ja laskuperustemuutosten vaikutus. Korvaustoiminnan hoitamisesta aiheutuneet kulut olivat 33,6 (32,2) miljoonaa euroa. Laskuperustekorkokulun vaikutus oli 0,7 (0,6) miljoonaa euroa. Vahinkoselvittelykuluvarausta korotettiin laskuperusteiden muutoksesta johtuen 0,3 (0,5) miljoonalla eurolla. Vertailukelpoinen kulu korvaustoiminnan hoitamisesta oli siten 32,5 (32,1) miljoonaa euroa, eli 0,4 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen muut liikekulut (5.) olivat 71,8 (66,5) miljoonaa euroa eli noin 8,0 prosenttia korkeammat kuin edellisenä vuonna. Tulosta pienentävänä eränä laskelmassa otetaan vielä huomioon yhteistakuuerän muutos (6.) eli määrä, jolla yhtiö joutuu lakisääteisesti kartuttamaan yhteistakuuerää. Yhteistakuuerän kartuttamiseen käytettiin 2,4 (2,3) miljoonaa euroa.

Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos (7.) oli vuonna 2006 77,2 (49,5) miljoonaa euroa ja koko tarkastelujakson 2002 - 2005 keskiarvo oli 57,8 miljoonaa euroa. Taulukon rivillä (8.) tulos esitetään suhteessa bruttomaksutuloon, millä tarkoitetaan tuloslaskelman mukaista bruttovakuutusmaksutuloa vähennettynä jakojärjestelmän rahoitusosuudella. Saatu suhdeluku oli vuonna 2006 13,5 (9,2) prosenttia ja koko tarkastelujaksolla keskimäärin 12,2 prosenttia.

Kun suhdeluku 8 näyttää tuloksen suhteessa vakuutusyhtiön tuloksi luettavaan vakuutusmaksutuloon, niin suhdeluku 9 esittää tuloksen suhteessa asiakkaalta perittyyn maksuun eli siihen sisältyvät myös kaikki ne siirtotuloerät, jotka vakuutusyhtiö on velvollinen asiakkailtaan vakuutusmaksun yhteydessä perimään (työsuojelumaksu, sairaanhoitomaksu vuoteen 2004 asti ja jakojärjestelmän rahoitusosuus), sekä luottotappiot vakuutusmaksusaamisista. Asiakkailta perittyyn vakuutusmaksuun suhteutettuna keskimääräinen tulos (9,8 prosenttia) eroaa noin 20 prosenttia vastaavasta vakuutusyhtiölle tuloa tuottavien vakuutusmaksujen suhteen lasketusta vastaavasta tuloksesta (12,2 prosenttia).

Vakuutusliikkeen tuloksessa (12.) otetaan huomioon vastuuvelan laskuperustemuutosten vaikutus sekä nettovastuuvetkaa kattaville varoille arvioitu käypäarvoinen sijoitustuotto. Vastuuvelan laskuperustemuutokset (10.) muodostuvat yllä esitellyistä vakuutusmaksuvastuuseen, vahinkokorvausvastuuseen ja vahinkoselvittelykuluvaraukseen tehdyistä muutoksista.

Nettovastuovelkaa kattaville varoille lasketusta käypäarvoisesta sijoitustuotosta otetaan tässä huomioon se osa, joka ei sisällynyt tasoitettuun tulokseen, eli riskittömän tuoton ylittävä sijoitustuotto (11.). Tämä erä voi olla myös negatiivinen, jos käypäarvoinen tuotto on riskitöntä tuottoa pienempi. Vuonna 2006 vakuutusliikkeen tulos oli 61,9 (101,6) miljoonaa euroa, joka muodosti 10,8 (18,8) prosenttia bruttomaksutulosta (13.). Viiden vuoden keskiarvo suhdeluvusta oli 4,2 prosenttia.

Vaihtoehtoista sijoitustuottojen allokointia käyttäen vakuutusliikkeen tulos (14.) oli tarkastelujaksolla keskimäärin jonkin verran korkeampi kuin alkuperäisellä sijoitusjaolla, ollen 6,2 prosenttia. Vuositasolla tarkastellen näillä kahdella tavalla lasketut tulokset saattoivat poiketa toisistaan hyvinkin huomattavasti. Tämä selittyy lähinnä kahden suurimman sijoitusluokan - korkoinstrumenttien ja osakkeiden - käypäarvoisten sijoitustuottojen erisuuntaisella kehityksellä, erityisesti vuosina 2002 ja 2006.

Tarkastelujaksolla tasoittamattomalle vakuutusliikkeelle laskettu keskimääräinen tuotto prosentti on selvästi alempi kuin tasoitetulle liikkeelle laskettu. Tähän vaikuttavat toisaalta korvausvastuun laskuperusteisiin varsinkin vuosina 2003 ja 2004 tehdyt huomattavat muutokset sekä toisaalta erityisesti vuoden 2002 (vaihtoehtolaskelmassa vuoden 2006) alhaiset sijoitustuotot suhteessa riskittömään tuottoon. Merkittävimmät korvausvastuun laskuperusteissa tehdyt muutokset liittyivät kuolevuusennustemallin tarkentamiseen kohorttiperusteiseksi eliniän odotteen kasvamisen johdosta sekä diskonttokoron alentamiseen korkotasossa tapahtuneen laskevan kehityksen seurauksena. Kuten odotettua, tasoittamattoman tuloksen vaihtelu (hajonta =11,9 %) oli huomattavasti suurempaa kuin tasoitetulla tuloksella (3,5 %).

Vakuutustoiminnan tulos

Taulukossa 3 esitetään vakuutustoiminnan tulos (16.), joka muodostuu vakuutusliikkeen tuloksen ja lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle allokoitun pääomavaatimuksen (vakavaraisuuspääoman tavoiterajan VPO₁) katteelle kohdistetun käypäarvoisen sijoitustuoton summana. Sijoitustuoton kohdistaminen tapahtuu samalla periaatteella kuin vastuuvélankin kohdalla, eli ottamalla pääomavaatimusta vastaava suhteellinen osuus lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetuista sijoitusten käypäarvoisista nettotuotoista.

Lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistettu tavoiteraja oli vuonna 2006 550,1 (502,4) miljoonaa euroa. Tämän pääomavaatimuksen katteelle arvioidaan saadun sijoitustuottoja 23,8 (34,1) miljoonaa euroa (15.). Näin ollen vuoden 2006 tulos oli 85,7 (135,7) miljoonaa euroa (16.). Suhteutettuna keskimääräiseen vakavaraisuuspääoman tavoiterajaan, tämä tarkoittaa noin 16,3 (27,5) prosentin tuottoa sitoutuneelle pääomalle (17.). Koko tarkastelujaksolla tämä tuotto oli keskimäärin 9,9 prosenttia.

Kuten vakuutusliikkeen tulosta laskettaessa, niin tässäkin esitetään myös vaihtoehtoinen tulos (18.), joka perustuu toisenlaiseen sijoitustuottojen kohdistamistapaan. Siinä vakuutusliikkeen tulos laskeaan käyttäen aiemmin esiteltyä vaihtoehtoista sijoitustuottojen allokointia. Vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuottoa laskettaessa sijoitustuottoarvio perustuu tässä siihen omaisuusmassaan, mitä ei ole kohdistettu vastuuvélalle. Viiden vuoden tarkastelujaksolla vaihtoehtoinen laskelma johtaa lähes samaan keskimääräiseen tuotto prosenttiin kuin alkuperäinenkin (9,4 %).

Liitteessä 1 on esitetty vakavaraisuuspääoman tavoiterajaa kattavalle omaisuudelle lasketut sijoitustuotot peruskaavalla ja vaihtoehtoisella laskentatavalla.

Taulukko 3. Vakuutustoiminnan tulos

1.000 euro	2006	2005	2004	2003	2002	keskiarvo	hajonta %-yksikköä
13. Vakuutusliikkeen tulos VLT	61 862	101 587	30 334	-43 647	-20 972	25 833	
15. Vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	23 836	34 118	30 734	27 878	4 020	24 117	
16. Vakuutustoiminnan tulos	85 697	135 705	61 068	-15 769	-16 952	49 950	
17. Vakuutustoiminnan tulos / keskimääräinen vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	16,3 %	27,5 %	12,6 %	-3,3 %	-3,7 %	9,9 %	13,4 %
(18. Vaihtoehtoinen ¹¹ vakuutustoiminnan tulos / keskimääräinen vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	10,0 %	22,2 %	12,3 %	-6,5 %	8,9 %	9,4 %	10,3 %

Yhtiökohtaiset tulokset

Liitteessä 2 esitetään taulukoiden 2 ja 3 mukaiset lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vakuutusliikkeen ja vakuutustoiminnan tuloslaskelmat tarkastelujakson 2002 – 2006 keskiarvoina vakuutusyhtiöittäin. Tulosprosenttien aritmeettisten keskiarvojen vieressä esitetään vastaavat keskihajonnat. Lisäksi liitteessä annetaan liikekulusuhteiden, vahinkosuhteiden ja yhdistettyjen kulusuhteiden aritmeettiset keskiarvot. Kyseiset tunnusluvut lasketaan perinteiseen tapaan omalla vastuulla olevasta liikkeestä perustekorkokulun eliminoimisen jälkeen ja kuten taulukossa 4 ilman jakojärjestelmiä.

Liitteestä 2 voidaan nähdä, että yhtiöt ovat menestyneet tarkastelujaksolla vällinneissa suhdanneolosuhteissa hyvin eri tavoin. Esimerkiksi keskimääräinen vakuutusliikkeen tulos oli alimmillaan -65,9 prosenttia ja ylimmillään +64,4 prosenttia bruttomaksutulosta. Vastaavasti keskimääräinen vakuutustoiminnan tulos vaihteli -9,5 prosentista +62,9 prosenttiin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan (keskimääräiseen vakavaraisuuspääoman tavoiterajaan).

Toisistaan poikkeavat keskiarvot selittyvät paitsi erilaisilla maksujen ja sijoitusten tuottotasoilla niin myös tulosten vuotuisella satunnaisvaihtelulla. Yksittäisen yhtiön tulokseen liittyvä vuotuinen vaihtelu on tyypillisesti paljon suurempaa kuin mitä havaitaan yhteenlasketussa aineistossa. Jopa tasoitetussa vakuutusliikkeen tuloksessa - varsinkin maksutuloltaan pienillä yhtiöillä - keskihajonnat saattavat olla huomattavan suuria (enimmillään yli 100 prosenttiyksikköä). Tämä tarkoittaa sitä, että laskukaavan tulosta tasoittava vaikutus toteutuu yksittäisiä vakuutusyhtiöitä tarkasteltaessa kovin eri tavoin yhtiön koosta riippuen.

Lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa yhtiön ei ole mahdollista vaikuttaa vahingosta maksettavan korvauksen määrään, joka määräytyy tapaturmavakuutuslain mukaan. Korvaukset eivät riipu vakuutusyhtiön koosta, joten pienellä yhtiöllä yksittäiset vahingot voivat heilauttaa tulosta merkittävästi. Tätä havainnollistavana esimerkkinä mainittakoon, että Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vahinkopoolin¹² alin yhtiön valitsema pooliraja vuonna 2006 oli 400 000 euroa, kun markkinaosuus-

¹¹ Vaihtoehtoinen sijoitustuottojen allokointi:

1.000 euro	2006	2005	2004	2003	2002	keskiarvo
Vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	59 191	53 912	6 136	20 345	-52 253	17 466

¹² Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen vahinkopooli on vapaaehtoinen sopimukseen perustuva järjestely, johon osallistuvat kaikki suomalaiset lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat vakuutusyhtiöt. Poolin tehtävänä on jakaa pooli-

deltaan pienimmän vakuutusyhtiön maksutulo oli tarkastelujaksolla keskimäärin alle 900 000 euroa. Toisin sanoen, jollei yhtiö järjestä vakuutusliikkeelleen muuta jälleenvakuutusuojaa, niin yksittäisestä vahingosta voi aiheutua yhtiölle ainakin tämän poolirajan suuruinen kustannus. Tilastotutkimuksen markkinaosuudeltaan pienimmän vakuutusyhtiön kohdalla jo yksi tällainen vahinko alentaisi vakuutusliikkeen tulosprosentin keskiarvoa yli kahdeksalla prosenttiyksiköllä.

Jotta tunnusluvuista voitaisiin tehdä tilastollisesti merkitseviä vakuutusyhtiön maksutasoa koskevia päätelmiä, tulisi tarkastelujakson jo pelkän satunnaisheilahtelun tasoittumiseksi olla riittävän pitkä. Viisi vuotta ei tähän yleensä riitä.

Tunnuslukuja

Taulukoissa 4. - 7. on annettu tunnuslukuja kolmella eri laskentatekniikalla, jotka ovat perinteinen, perinteinen, jossa laskuperustekorkokulu on eliminoitu korvauskuluista ja vertailukelpoinen, jossa riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla vahvistaa vakuutusmaksutuottoa ja jossa korvauskulusta on eliminoitu laskuperustekorkokulu ja laskuperustemuutoksien vaikutukset. Kaikki tunnusluvut on laskettu jakojärjestelmän rahoitusosuuden vähentämisen jälkeen.

Riskisuhteella tarkoitetaan tässä yhteydessä vahinkosuhdetta, josta on eliminoitu korvaustoiminnan hoitokulut, eli vahingonkorvauksista johtuvaa kulusuhdetta. Yhteenlaskettu vertailukelpoinen riskisuhde laski edellisen vuoden 73,1 prosentista 69,6 prosenttiin. Perinteisellä laskukaavalla laskettu riskisuhde oli 90,0 (93,0) prosenttia. Laskuperustekorkokulun vaikutus perinteisiin laskukaavoin laskettuun riskisuhteeseen oli -12,0 (-11,9) prosenttiyksikköä.

Taulukko 4. Vakuutusyhtiöiden riskisuhde tilinpäätöksen 2007 kirjaamistavan mukaisesti¹³

	Vertailukelpoinen ¹⁴				Perinteinen, josta laskuperustekorkokulun ¹⁵ vaikutus on eliminoitu				Perinteinen ¹⁶			
	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003
Korkein	95,4 %	212,8 %	91,9 %	137,2 %	130,2 %	302,7 %	107,4 %	152,9 %	148,8 %	355,9 %	119,5 %	180,4 %
Mediaani	62,6 %	70,3 %	63,0 %	58,7 %	67,9 %	73,6 %	78,6 %	69,8 %	86,0 %	84,0 %	89,7 %	81,1 %
Yhteenlaskettu	69,6 %	73,1 %	72,4 %	68,0 %	78,0 %	81,1 %	90,1 %	102,8 %	90,0 %	93,0 %	104,4 %	117,4 %
Alin	25,3 %	30,8 %	9,9 %	10,3 %	26,9 %	35,5 %	21,6 %	34,0 %	32,0 %	40,9 %	35,3 %	42,8 %

Vahinkosuhteeseen luetaan myös korvaustoiminnan hoitamisesta aiheutuneet kulut, jotka ovat tässä eriteltyinä korvaustoiminnan hoitokulusuhteina. Vertailukelpoinen korvaustoiminnan hoitokulu-

rajan ylittävät vahingot poolijäsenten kesken sekä järjestää jälleenvakuutusuojaa poolin omapädytyksen ylittävien suurvahinkojen varalta.

¹³ Tilinpäätöksen 2007 kirjaamistavalla tarkoitetaan lukuja missä jakojärjestelmän rahoitusosuus on vähennetty vakuutusmaksutulosta ja maksetuista korvauksista.

¹⁴ $(\text{vahinkokorvauskulu} + \text{vahinkokorvausvastuun laskuperustekorkokulu} \pm \text{vahinkokorvausvastuun laskuperustemuutoksen vaikutus}) / (\text{vakuutusmaksutuotto} \pm \text{vakuutusmaksuvastuun laskuperustemuutoksen vaikutus} + \text{nettovastuuvelan riskitön tuotto vähennettynä nettovastuuvelan laskuperustekorkokululla})$

¹⁵ $(\text{vahinkokorvauskulu} + \text{vahinkokorvausvastuun laskuperustekorkokulu}) / (\text{vakuutusmaksutuotto})$

¹⁶ $(\text{vahinkokorvauskulu}) / (\text{vakuutusmaksutuotto})$

suhde oli 5,4 (5,7) prosenttia. Perinteisellä laskentatekniikalla suhde oli 5,9 (6,2) prosenttia, josta laskuperustekorkokulun heikentävä vaikutus oli 0,1 (0,1) prosenttiyksikköä.

Taulukko 5. Vakuutusyhtiöiden korvaustoiminnan hoitokulusuhde tilinpäätöksen 2007 kirjaamistavan mukaisesti

	Vertailukelpoinen				Perinteinen, josta laskuperustekorkokulun vaikutus on eliminoitu				Perinteinen			
	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003
Korkein	18,7 %	45,5 %	30,3 %	19,8 %	39,0 %	50,6 %	32,9 %	21,6 %	39,0 %	51,1 %	32,9 %	21,6 %
Mediaani	5,2 %	6,6 %	6,6 %	6,9 %	5,5 %	7,0 %	6,9 %	7,6 %	5,5 %	7,2 %	6,9 %	7,6 %
Yhteenlaskettu	5,4 %	5,7 %	6,1 %	7,3 %	5,8 %	6,1 %	6,7 %	8,2 %	5,9 %	6,2 %	6,9 %	8,3 %
Alin	0,0 %	0,8 %	3,1 %	-0,3 %	0,0 %	0,9 %	3,3 %	-0,3 %	0,7 %	1,6 %	3,8 %	0,7 %

Vertailukelpoinen liikekulusuhde oli 11,9 (11,9) prosenttia. Perinteisin kaavoin laskettu liikekulusuhde oli 12,7 (12,4) prosenttia.

Taulukko 6. Vakuutusyhtiöiden liikekulusuhde tilinpäätöksen 2007 kirjaamistavan mukaisesti

	Vertailukelpoinen				Perinteinen			
	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003
Korkein	17,9 %	48,0 %	22,5 %	41,0 %	20,0 %	54,1 %	23,9 %	43,5 %
Mediaani	12,7 %	12,8 %	13,7 %	14,4 %	13,6 %	13,4 %	14,8 %	15,1 %
Yhteenlaskettu	11,9 %	11,9 %	13,4 %	12,3 %	12,7 %	12,4 %	14,5 %	13,4 %
Alin	3,0 %	-2,3 %	6,4 %	8,2 %	3,3 %	-2,4 %	7,0 %	8,8 %

Vertailukelpoinen yhdistetty kulusuhde laski edellisestä vuodesta 3,9 prosenttiyksikköä 86,8 prosenttiin. Perinteisin kaavoin laskettu yhdistetty kulusuhde laski 3,1 prosenttiyksikköä 108,6 prosenttiin. Laskuperustekorkokulun heikentävä vaikutus perinteisin kaavoin laskettuun yhdistettyyn kulusuhteeseen oli 12,1 (12,0) prosenttiyksikköä.

Taulukko 7. Vakuutusyhtiöiden yhdistetty kulusuhde tilinpäätöksen 2007 kirjaamistavan mukaisesti

	Vertailukelpoinen				Perinteinen, josta laskuperustekorkokulun vaikutus on eliminoitu				Perinteinen			
	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003
Korkein	132,0 %	306,3 %	117,4 %	172,9 %	171,0 %	407,3 %	135,9 %	192,7 %	189,8 %	461,1 %	146,1 %	220,5 %
Mediaani	81,1 %	86,6 %	85,0 %	86,6 %	94,1 %	92,3 %	102,1 %	97,4 %	104,7 %	104,2 %	111,9 %	105,0 %
Yhteenlaskettu	86,8 %	90,8 %	91,9 %	87,6 %	96,5 %	99,6 %	111,3 %	124,3 %	108,6 %	111,7 %	125,8 %	139,1 %
Alin	36,5 %	45,6 %	31,2 %	29,6 %	38,8 %	47,9 %	44,9 %	54,4 %	44,6 %	54,0 %	58,7 %	63,1 %

Koska varsinainen nettokorvausvastuu on 4,1 (4,0) kertaa suurempi kuin nettovakuutusmaksutulo, vakuutusyhtiöiden vakuutustekniset riskit painottuvat vakuutusteknisen vastuuvelan arviointiin.

Olettaen, että kaikki muut erät pysyvät muuttamattomina yhden prosentin muutos nettovakuutusmaksutulossa tai varsinaisessa nettokorvausvastuussa vaikuttaa yhteenlaskettuihin yhdistettyihin kulusuhteisiin seuraavasti:

Taulukko 8. Yhteenlasketun yhdistetyn kulusuhteen herkkyyshanalyysi (%-yksikkövaikutus)

+ 1 prosenti	Vertailukelpoinen				Perinteinen, josta diskonttauksen vaikutus on eliminoitu				Perinteinen			
	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003	2006	2005	2004	2003
Nettovakuutusmaksutulossa	-0,8 %	-0,9 %	-0,8 %	-0,8 %	-0,8 %	-1,0 %	-1,0 %	-1,1 %	-1,2 %	-0,9 %	-1,1 %	-1,1 %
Varsinaisessa nettokorvausvastuussa	4,5 %	4,6 %	5,1 %	5,1 %	4,4 %	4,8 %	4,8 %	5,5 %	5,5 %	4,8 %	4,8 %	4,8 %

+ etumerkki korottaa yhdistettyä kulusuhdetta

Tuloslaskelman näkökulmasta yhden prosentin lisäys am. tekijöissä vaikuttavat seuraavasti:

Taulukko 9. Tuloslaskelman herkkyyshanalyysi

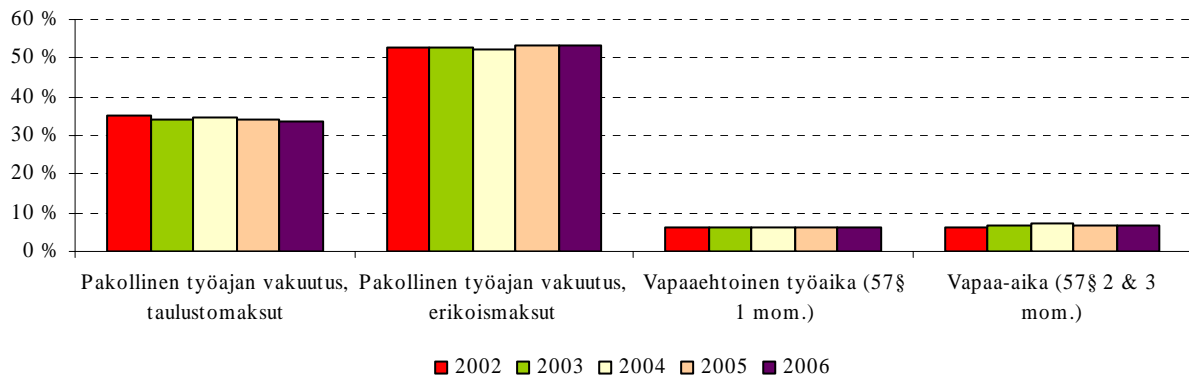
+ 1 prosenti	2006	2005	2004	2003
Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	5 670	5 347	4 327	4 134
Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-4 206	-4 085	-3 400	-3 049
Vertailukelpoinen vahinkojen selvittelykulu	-325	-321	-288	-326
Liikekulut	-718	-665	-629	-553
Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin	1 741	2 618	2 168	1 855
Varsinainen nettokorvausvastuu	-27 131	-25 506	-23 765	-22 663
Asiakashyvyys	-323	-315	-260	-284

+ etumerkki parantaa tulosta

A.1 Vakuutusmaksutulon erittely

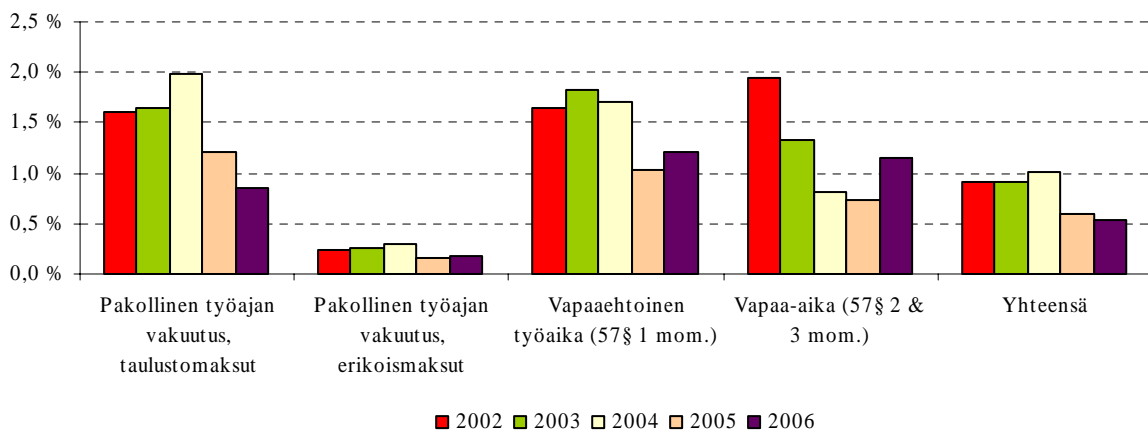
Vakuutusmaksutulo ennen luottotappioita ja työsuojelumaksua oli 680,1 (654,9) miljoonaa euroa. Edelleen tilitettävän työsuojelumaksun osuus oli 10,3 (10,1) miljoonaa euroa ja luottotappioita kirjattiin yhteensä 3,6 (3,9) miljoonaa euroa. Tuloslaskelman mukainen vakuutusmaksutulo oli 666,2 (641,0) miljoonaa euroa ja se jakaantui siten, että 225,6 (216,9) miljoonaa euroa oli pakollista työajan taulustomaksuvakuutusta, 353,9 (340,8) miljoonaa euroa pakollista työajan erikoismaksuvakuutusta, 41,4 (38,4) miljoonaa euroa 57 § 1 mom. vapaaehtoista työaikavakuutusmaksua ja 45,1 (42,2) miljoonaa euroa 57§ 2 ja 3 mom. vapaa-aikavakuutusmaksua. Vakuutusmaksutulon jakauma on viimeisen viiden vuoden aikana pysynyt melko samankaltaisena.

Vakuutusmaksutulon jakauma

Koska lakisääteinen tapaturmavakuutus on työnantajalle pakollinen vakuutus eikä vakuutusyhtiö voi kieltäytyä myöntämästä sitä, on luottotappioiden kehitystä seurattava. Työnantajien taloudelliset vaikeudet näkyvät yleensä luottotappioiden nousuina. Luottotappioiden osuus yhteenlasketusta vakuutusmaksutulosta laski edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 0,5 (0,6) prosenttia. Pakollisen työajan erikoismaksuvakuutuksen (suurten yritysten vakuutuksissa) luottotappioprosentti oli matalin ollen 0,2 prosenttia. Pakollisen työajan taulustovakuutuksen (eli yleensä pienten yritysten vakuutuksissa) luottotappioprosentti laski edellisestä vuodesta 0,8 prosenttiin.

Luottotappiot prosentteina vakuutusmaksutulosta

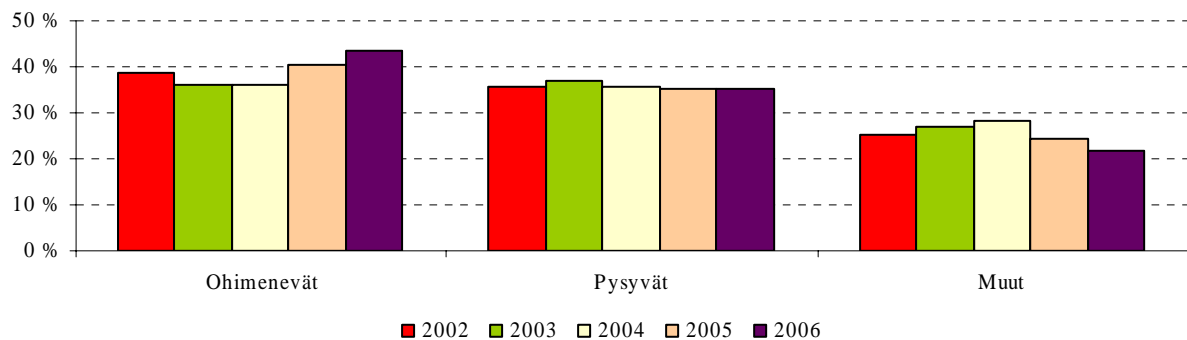
A.2 Bruttokorvauksien erittely

Bruttovahinkokorvauksia maksettiin 451,6 (432,8) miljoonaa euroa. Tästä noin 43,3 (40,6) prosenttia oli ohimeneviä korvauksia, 35,1 (35,4) prosenttia pysyviä korvauksia ja muita korvauksia oli 22,5 (23,2) prosenttia. Ohimenevät korvaukset ovat melkein kokonaan joko päiväraha tai sairaanhoitokorvauksia ja niiden osuus ohimenevistä korvauksista oli 99,4 (98,5) prosenttia. Pysyvistä korvauksista merkittävimmän osan muodostavat lopullisesti vahvistetut ja väliaikaiset työkyvyttömyyseläkkeet ja niiden osuus pysyvistä korvauksista oli 83,2 (81,9) prosenttia. Muut

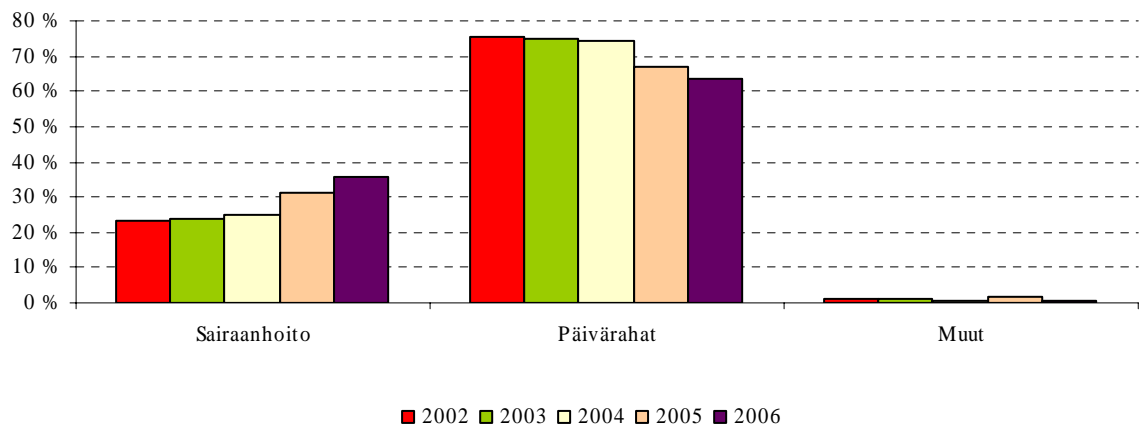
korvaukset muodostuvat lähinnä indeksikorotuksista, jotka rahoitetaan vuosittain nk. jakojärjestelmän kautta. Indeksikorotuksien osuus muista korvauksista oli 88,3 (89,0) prosenttia.

Maksetut korvaustoiminnan hoitokulut olivat 28,0 (28,0) miljoonaa euroa. Tästä 25,7 (25,0) miljoonaa euroa oli vakuutusyhtiöiden suoria omia hoitokuluja ja 2,2 (3,0) miljoonaa euroa oli osuus TVL:n korvaustoiminnan hoitokuluista ja tapaturmalautakunnan ja tapaturma-asiain korvauslautakunnan kuluista. Vakuutusyhtiöiden maksetuista korvaustoiminnan hoitokuluista oli siten 92,0 (89,3) prosenttia omia suoria kuluja.

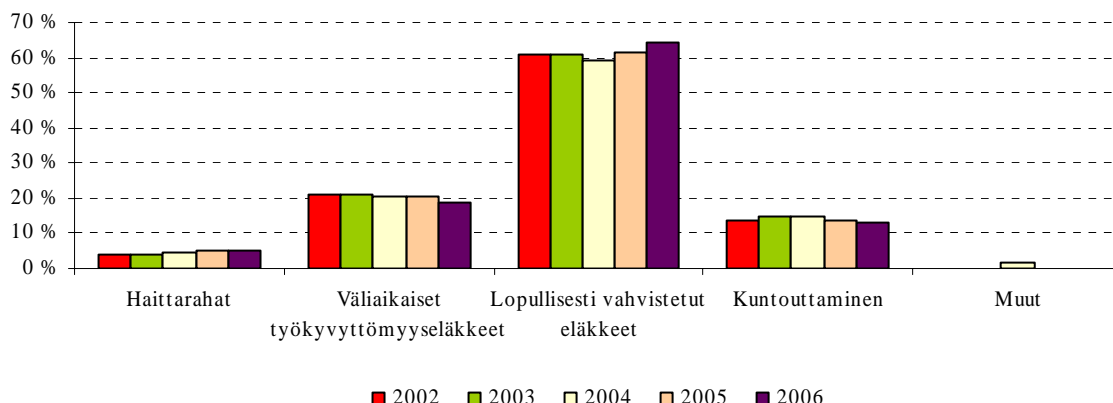
Maksettujen bruttovahinkokorvausten jakauma

Ohimenevien bruttokorvausten jakauma

Pysyvien bruttokorvausten jakauma

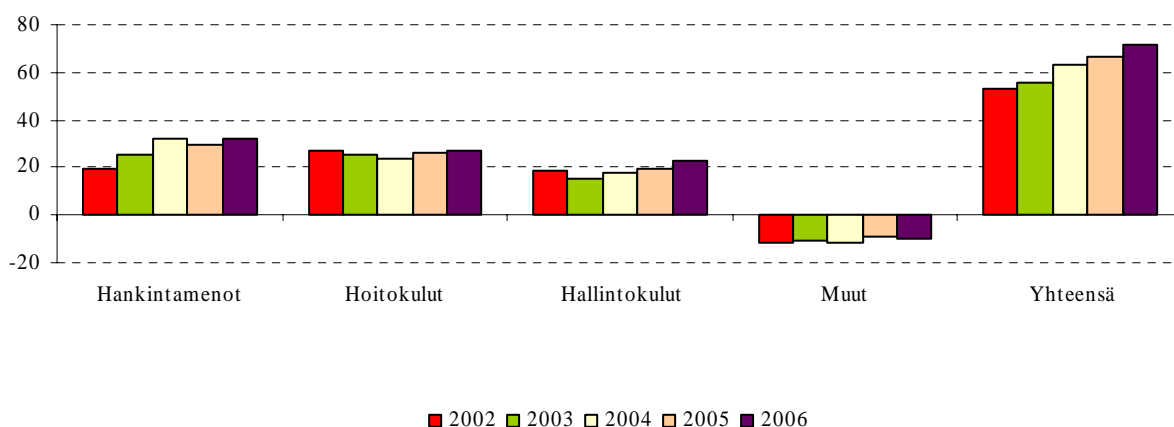

A.3 Liikekulujen erittely

Liikekulujen kohdistaminen lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen ja allokointi eri toimintoihin perustuu yhtiöiden sisäiseen laskentaan. Kohdistusperiaatteet voivat vaihdella sen vuoksi osittain yhtiöiden ja vuosien välillä.

Vakuutusyhtiöiden liikekulut kasvoivat 8,0 (5,7) prosenttia 66,5 miljoonasta eurosta 71,8 miljoonaan euroon. Tästä 32,0 (29,6) miljoonaa euroa oli hankintamenoja, 27,4 (26,5) miljoonaa euroa vakuutusten hoitokuluja ja 22,5 (19,3) miljoonaa euroa vakuutusyhtiöiden hallintokuluja. Liikekuluja pienensivät työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusten 11,3 (9,9) miljoonan euron hoitopalkkiot ja menevän jälleenvakuutuksen 0,6 (0,6) miljoonan euron palkkiot ja voitto-osuudet. Lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistuneita poistoja oli yhteensä 1,8 (1,7) miljoonaa euroa.

Liikekulujen jakauma

Hankintamenot kasvoivat edellisestä vuodesta 8,0 prosenttia. Hankintamenojen palkkiomenot, joihin ei ole sisällytetty omalle henkilöstölle maksettuja palkkioita, kasvoivat edellisestä vuodesta

21,8 prosenttia 2,4 miljoonaan euroon, kun taas muut vakuutusten hankintamenot kasvoivat 7,0 prosenttia 29,5 miljoonaan euroon.

Hallintokulut nousivat 16,7 (7,1) prosenttia ja hoitokulut nousivat 3,4 (12,1) prosenttia edellisestä vuodesta. Lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat yhtiöt keräävät omien vakuutusmaksujen veloituksen yhteydessä myös työttömyys- ja ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksuja, jotka tilitetään eteenpäin. Tästä työstä vakuutusyhtiöille maksetaan hoitopalkkioita. Ilman näitä hoitopalkkioita vakuutusyhtiöiden liikekulut olisivat 83,0 (76,4) miljoonaa euroa, eli 15,7 (14,9) prosenttia suuremmat. Palkkioiden osuus varsinaisista liikekuluista (hankinta-, hoito- ja hallintokulut) oli 13,7 (13,1) prosenttia.

B. Kantavuusittainen kehitys

Riskiliikkeen bruttotulosta seurataan kantavuusittain vastaavalla periaatteella kuin vuositilin päätöstuloksen kohdalla. Koska asiakashyvityksien myöntäminen eli lähinnä sijoitustoiminnan huomioon ottaminen on lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa keskeisessä roolissa, niin kantavuusittaisiin kirjattuihin bruttovakuutusmaksuihin ennen tasoitusmaksuarviota lisätään bruttovastuuelan riskitön tuotto vähennettynä bruttovastuuelan laskuperustekorkokululla. Maksetuista bruttovahinkokorvauksista eliminoidaan niihin kohdistuva negatiivinen vaikutus bruttovahinkokorvausvastuun diskonttauksesta, eli laskuperustekorkokulu. Myös vastuuelan laskuperustekorkomuutokset eliminoidaan kantavuusittaisessa seurannassa. Tähän lisätään bruttovahinkokorvausvastuun muutos, josta on poistettu ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvaraus. Ne yhtiöt, jotka varaavat vastuuelkaan edellä mainitun erän erillisenä eränä, soveltavat useimmiten sellaista laskentatekniikkaa, johon kantavuusittainen erittely on vaikeasti tehtävissä.

Vakuutusyhtiöiden vastuut selviävät vasta vuosikymmenien kuluessa (katso osa C). Erityistä epävarmuutta liittyy sen takia vastuuelan riittävyyteen, joka vaikuttaa lopulliseen kantavuusittaiseen tulokseen joko positiivisesti tai negatiivisesti. Ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarausten poisjättäminen tarkastelusta parantaa ainakin alkuvaiheessa riskisuhdetta, joka sitten korjaantuu sitä myöten kun vastuut selviävät.

On myös otettava huomioon, että niin kauan kuin johonkin kantavuuteen liittyy varauksia, riskitön tuotto vähennettynä vastuuelan diskonttausmäärällä lasketaan tarkastelussa vakuutusmaksun hyväksi, mikä parantaa tulevia kantavuusittaisia tunnuslukuja vuosien kuluessa. Alla olevat kantavuusittaiset vertailukelpoiset tunnusluvut ovat siis vain arvioita lopullisesta tulemosta, joka selviää vasta useamman seurantavuoden jälkeen.

Vertailukelpoisia tunnuslukuja kantavuusittain (bruttona)

Kantavuosi	Riskisuhde					Viiden vuoden keskimääräinen hoitokulusuhde	Viiden vuoden keskimääräinen liikekulusuhde	Arvioitu vertailukelpoinen yhdistetty kulusuhde
	2002	2003	2004	2005	2006			
2002	81,56 %	71,80 %	71,62 %	71,12 %	70,79 %	5,16 %	10,18 %	86,13 %
2003	-----	83,28 %	78,74 %	79,68 %	79,32 %	5,16 %	10,18 %	94,66 %
2004	-----	-----	86,41 %	76,49 %	71,67 %	5,16 %	10,18 %	87,01 %
2005	-----	-----	-----	89,87 %	76,96 %	5,16 %	10,18 %	92,30 %
2006	-----	-----	-----	-----	88,66 %	5,16 %	10,18 %	104,00 %

Merkkejä alenevasta trendistä on havaittavissa oheisesta taulukosta. Arvioitu kantavuositainen vertailukelpoinen yhdistetty kulusuhde on alkuvuonna lähellä 100 prosenttia (nollatulostasolla), josta se melko nopeasti alenee ja tasoittuu muutaman vuoden kuluttua todennäköisesti alle 100 prosentin tasolle. Tämä johtunee siitä, että sijoitustoiminnan tuottoja (tässä tarkastelussa riskitön 10 vuoden tuotto) ei ole riittävästi huomioitu vakuutusmaksun hinnoittelussa.

Viimeisen neljän vuoden aikana bruttovahinkokorvausvastuuta on vahvistettu merkittävästi. Aloittava varaus on kantavuosina 2002, 2003 ja 2005 ollut riittämätön (yli 100 prosenttia), mutta virhemarginaali on toistaiseksi pysynyt alle 10 prosenttia, mitä voidaan pitää vielä kohtuullisena¹⁷.

Bruttovahinkokorvausvastuun riittävyysseuranta

Kantavuosi	Riittävyys prosentti*				
	2002	2003	2004	2005	2006
2002	100,0 %	103,6 %	103,9 %	103,0 %	102,6 %
2003	----	100,0 %	106,8 %	109,2 %	109,2 %
2004	----	----	100,0 %	105,8 %	97,9 %
2005	----	----	----	100,0 %	105,1 %
2006	----	----	----	----	100,0 %

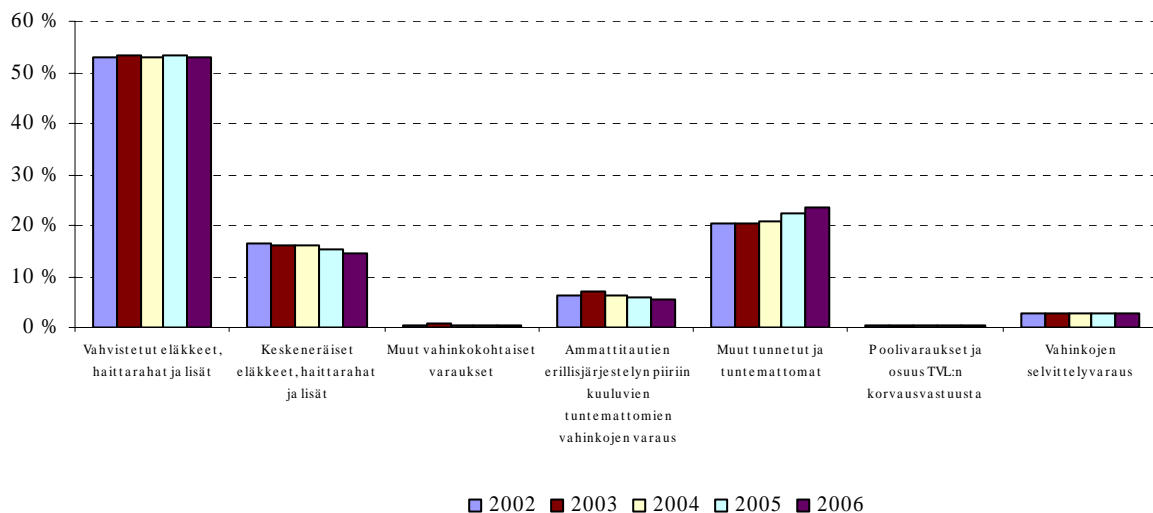
* Aloittavan varauksen riittävyysprosentti on 100

¹⁷ Tutkimuksessa 0 – 5 prosentin virhemarginaalia pidetään ei olennaisena (eli normaalina virhearviona), 5 – 10 prosentin virhemarginaalia kohtuullisena, 10 – 20 prosentin virhemarginaalia merkittävänä ja yli 20 prosentin virhemarginaalia erittäin merkittävänä.

C. Vastuuvelka

Yhteenlaskettu bruttovastuuvelka oli vuoden 2006 lopussa 2 782,6 (2 619,7) miljoonaa euroa, josta jälleenvakuuttajien osuus oli 3,5 (5,2) miljoonaa euroa eli vastuuvelan jälleenvakuutusaste oli noin 0,1 (0,2) prosenttia.

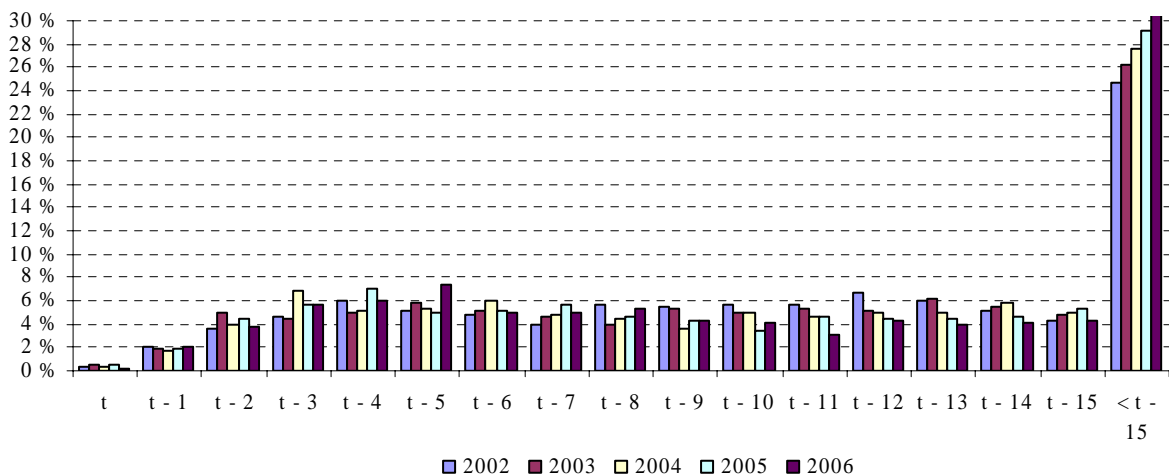
Varsinaisen bruttokorvausvastuun jakauma

Bruttovastuuvelasta 0,2 (0,2) prosenttia oli vakuutusmaksuvastuuta, 97,6 (97,6) prosenttia varsinaista korvausvastuuta ja 2,2 (2,3) prosenttia yhteistakuuerää. Viimeisen viiden vuoden aikana varsinaisen bruttokorvausvastuun jakaumassa ei tapahtunut suurempia muutoksia. Merkittävä osa varsinaisesta bruttokorvausvastuusta liittyy pitkäaikaisiin eläkemuotoisiin vastuisiin. Jakojärjestelmästä maksettavat korvaukset, kuten indeksikorotukset, eivät sisälly vakuutusyhtiön tulevia korvauksia varten varattuun varsinaiseen korvausvastuuseen.

Bruttovastuuvelan sattumisvuosittainen jakauma vaihtelee riippuen siitä, ovatko kysymyksessä 1) vahvistetut eläkkeet, haittarahat ja lisät, 2) keskeneräiset eläkkeet, haittarahat ja lisät, 3) vahinkokohtaiset varaukset tai 4) varaukset muille tunnetuille tai tuntemattomille vahingoille.

Vahvistettujen eläkkeiden, haittarafojen ja lisien sattumisvuosittainen jakauma

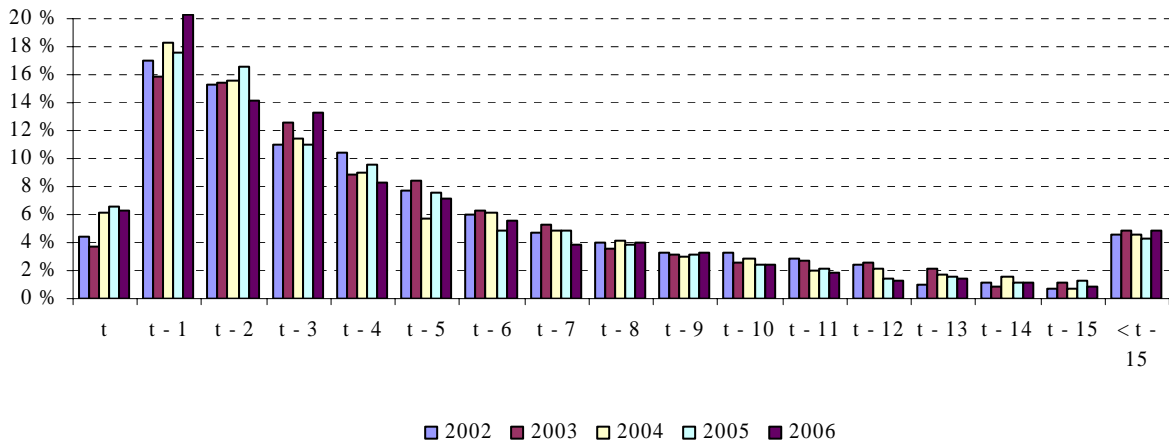

t = tilinpäätös vuosi

Vahvistettujen eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuodet ovat tyypillisesti erittäin vanhoja. Noin 51,3 (52,5) prosenttia vastuusta liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat yli 10 vuotta vanhoja.

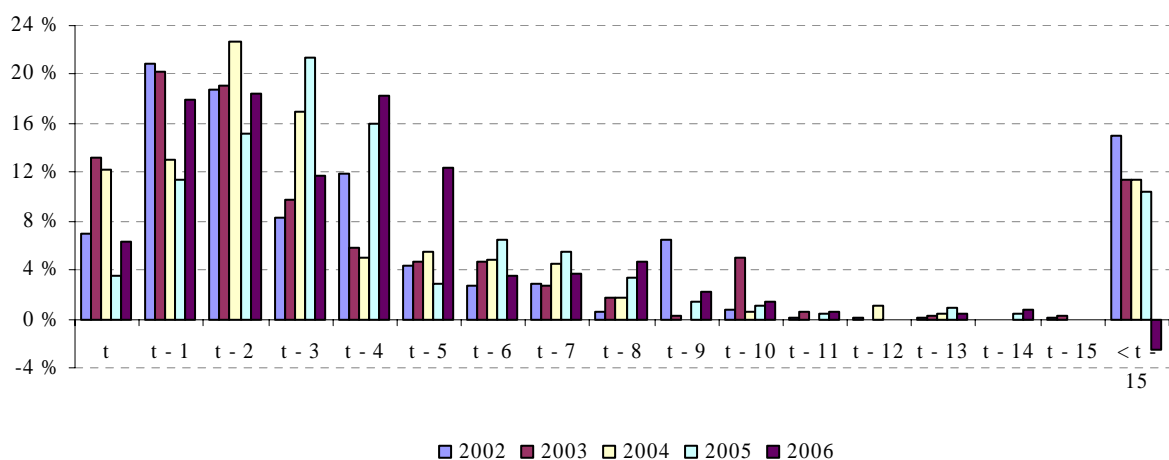
Keskeneräisten eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuosittainen jakauma

Keskeneräisten eläkkeiden, haittarahojen ja lisien sattumisvuodet painottuvat selvästi tuorempiin vuosiin. Noin 69,5 (68,9) prosenttia vastuusta liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat korkeintaan viisi vuotta vanhoja. Varauksista kuitenkin 4,8 (4,3) prosenttia liittyy yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin, mikä osoittaa varauksen hidasta selviämistä.

Muita vahinkokohtaisia varauksia kuin edellä mainittuja on lakisäätteisessä tapaturmassa tehty varsin vähän. Tyypillisesti niiden sattumisvuosittainen jakauma painottuu tuorempiin sattumisvuosiin ja sattumisvuosittainen jakauma vaihtelee eri tilinpäätöshetkillä melko paljon. Noin 85,3 (70,1) prosenttia liittyy sattumisvuosiin, jotka ovat korkeintaan viisi vuotta vanhoja.

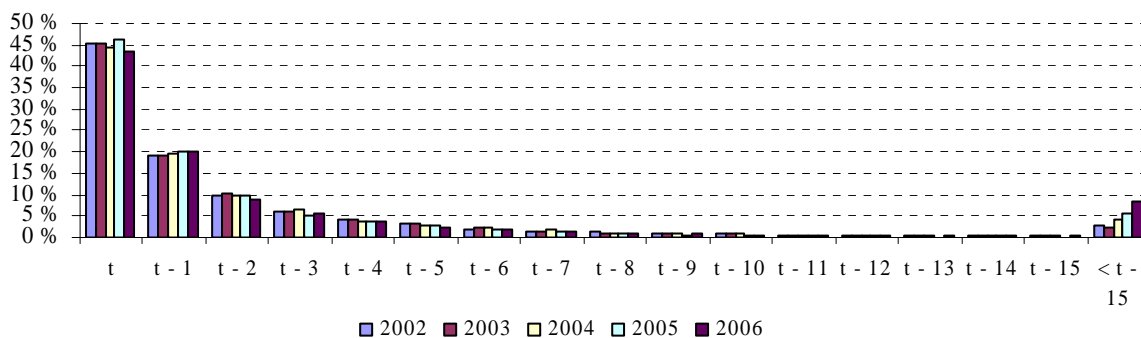
Muiden vahinkokohtaisten varausten sattumisvuosittainen jakauma

Muiden tunnettujen ja tuntemattomien vahinkojen varausta kutsutaan useimmiten myös kollektiivivaraukseksi. Varauksessa otetaan huomioon tyypillisesti sekä tunnetut että tuntemattomat ohimenevät korvaukset ja tuntemattomat pysyvät korvaukset. Ohimenevät korvaukset selviävät pysyviä korvauksia nopeammin. Hetkenä, jolloin tuntematon pysyvä korvaus tulee tunnetuksi,

varaus tavallisesti siirtyy keskeneräisiin eläke-, haittaraha- ja lisienvarauksiin. Tämän takia varaus muille tunnetuille ja tuntemattomille vahingoille painottuu erittäin voimakkaasti tuorempiin sattumisvuosiin. Noin 84,2 (87,8) prosenttia liittyykin sattumisvuosiin, jotka ovat korkeintaan viisi vuotta vanhoja.

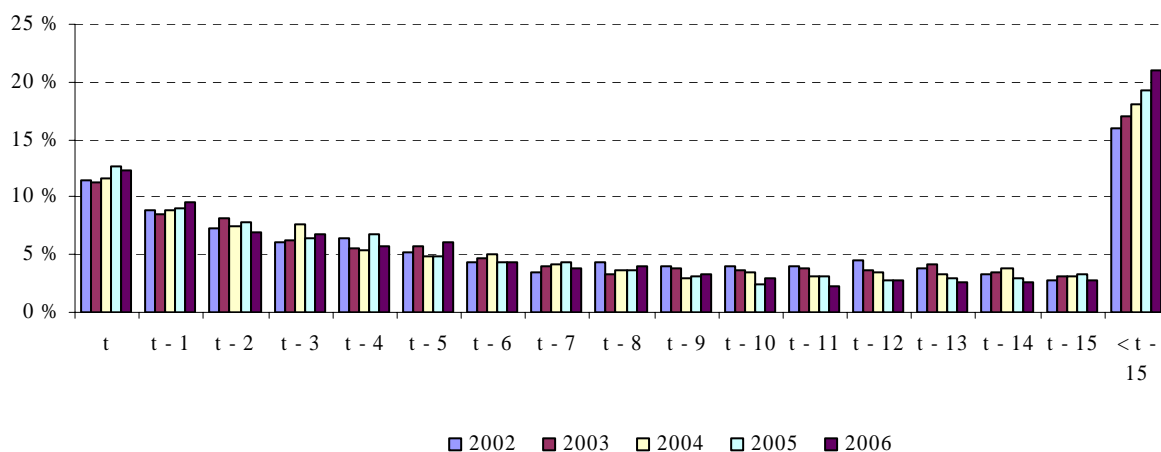
Muiden tunnettujen ja tuntemattomien* vahinkojen varausten sattumisvuosittainen jakauma

* Lukuun ottamatta ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien tuntemattomien vahinkojen erillisvarausta

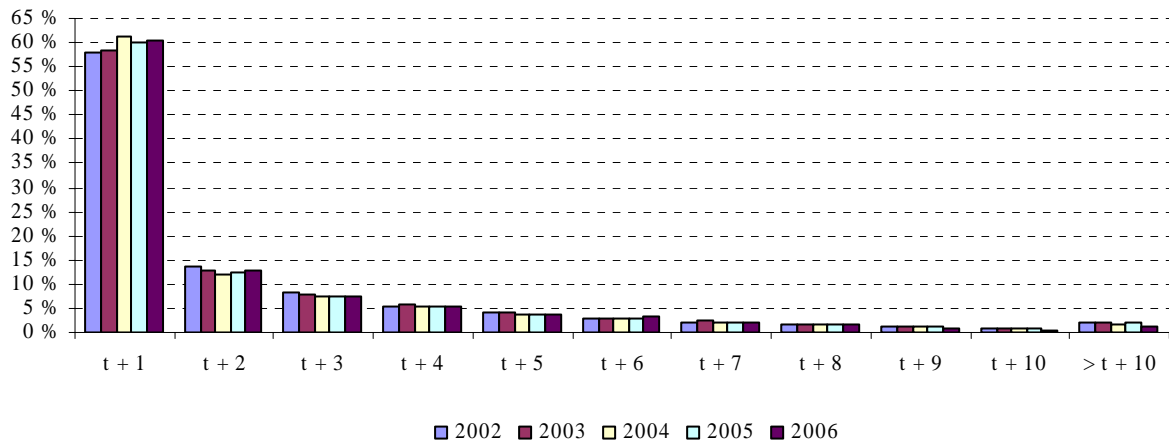
Yhteenlasketusta bruttovastuuvelan sattumisvuosijakaumasta noin 47,6 prosenttia varauksista liittyi korkeintaan viisi vuotta vanhoihin sattumisvuosiin, ollen sama kuin edellisenä vuonna. Yli 10 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin liittyi noin 34,1 prosenttia vastuista, kun se edellisenä vuonna oli 34,4 prosenttia. Varaukset yli 15 vuotta vanhoihin sattumisvuosiin suhteessa muihin sattumisvuosiin on kahden viimeisen vuoden aikana kasvanut 3,1 prosenttiyksikköä.

Yhteenlaskettu sattumisvuosittainen jakauma

Varsinaisen bruttokorvausvastuun ohimenevien korvausten arvioitu selviämisyajakauma (purkautuminen) painottuu selvästi tuorempiin sattumisvuosiin. Kolmen vuoden sisällä noin 81,0 (80,3) prosenttia vastuusta on arvioitu olevan maksettuna. Suuresta luvusta huolimatta noin 1,4 (2,0) prosenttia vastuusta arvioidaan maksettavan vasta 10 vuoden jälkeen.

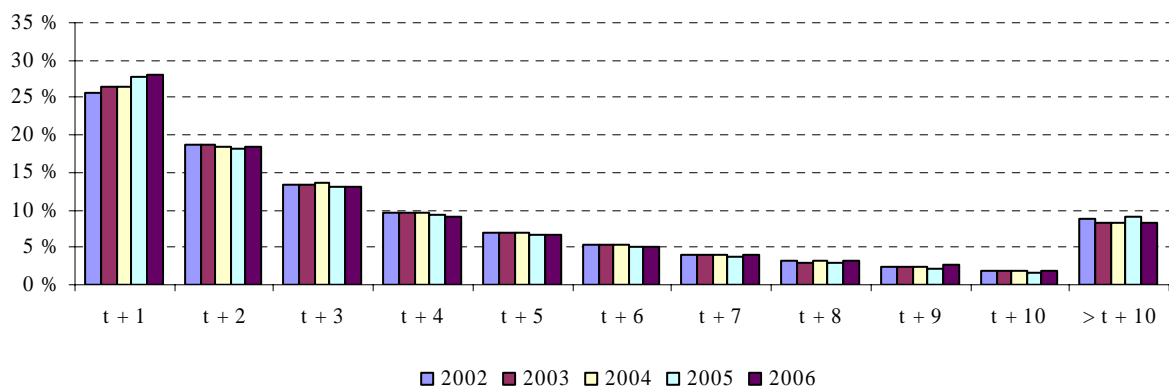
Bruttovastuuelan ohimenevien korvausten arvioitu selviämiskajauma

Varsinaisen bruttokorvausvastuun pysyvien korvausten arvioitu selviämiskajauma on arvioitu siten, että tulevia vahvistettuja eläkkeitä, haittarojoja ja lisiä käsitellään kertakorvauksina ja ne on otettu huomioon ainoastaan vahvistamishetkellä, jolloin niiden ryhmittely muuttuu vahvistetuksi pääomaksi ja merkittävä epävarmuus vakuutusyhtiön vastuusta poistuu.

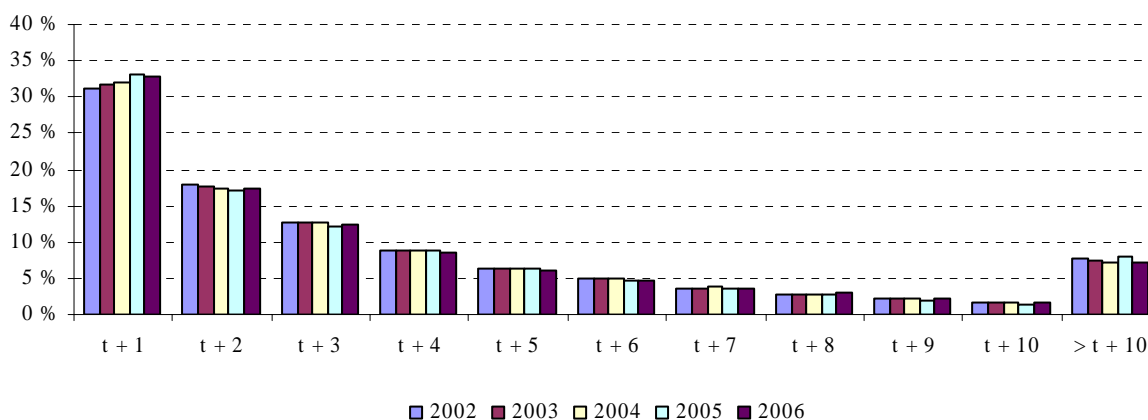
Myös pysyvien korvausten kohdalla arvioitu selviämiskajauma painottuu selvästi tuoreempiin sattumisvuosiin. Kolmen vuoden sisällä noin 59,5 (59,1) prosenttia vastuusta on arvioitu olevan maksettuna. Noin 8,2 (9,1) prosenttia vastuusta arvioidaan kuitenkin maksettavaksi vasta 10 vuoden jälkeen.

Bruttovastuuelan keskeneräisten pysyvien korvausten arvioitu selviämiskajauma vahvistamishetken

Kokonaisarviona noin 62,7 (62,4) prosenttia vastuuelan epävarmuudesta arvioidaan selviävän kolmen vuoden sisällä ja 77,4 (77,4) prosenttia viiden vuoden sisällä. Tästä huolimatta noin 7,2 (8,0) prosenttia epävarmuudesta arvioidaan selviävän vasta 10 vuoden jälkeen.

Bruttovastuuelan ohimenevien ja pysyvien korvausten arvioitu selviämisyhteisöjakauma

Varsinaisesta bruttokorvausvastuusta noin 79,2 (80,2) prosenttia oli diskontattua vastuuelkaa. Painotettu keskimääräinen diskonttauskorko laski edellisestä vuodesta 0,02 (0,11) prosenttiyksikköä 3,29 (3,31) prosenttiin. Sovellettu laskuperustekorko vaihteli yhtiöstä riippuen. Korkein sallittu korko vuonna 2006 oli 3,8 prosenttia.

Sovellettu laskuperustekorko

	2006	2005	2004	2003	2002
Korkein	3,50 %	3,50 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %
Mediaani	3,40 %	3,43 %	3,50 %	3,70 %	3,95 %
Painotettu keskiarvo	3,29 %	3,31 %	3,42 %	3,64 %	3,81 %
Keskiarvo	3,28 %	3,29 %	3,37 %	3,59 %	3,81 %
Alin	2,50 %	2,50 %	2,50 %	3,00 %	3,50 %

Vakuutustoiminnan asettama sijoitustuottovaatimus nettovastuuelalle oli 3,94 (4,07) prosenttia. Tästä 2,62 (2,67) prosenttia oli diskonttauksen asettama tuottovaatimus, 1,23 (1,31) prosenttia vakuutusmaksualennusten ja hyvitysten asettama tuottovaatimus ja muut tekijät 0,09 (0,09) prosenttia. Yleisen korkotason heikentyessä vakuutusyhtiöt ovatkin alentaneet laskuperustekorkoa. Yhteenlaskettu sijoitustuottovaatimus oli pienempi kuin nettovastuuelalle saatu riskitön tuotto.

D. Ammattitautien kehitys

Tapaturman sattumishetkeä vastaa se ajankohta, jona ammattitauti on ilmennyt. Jollei erityisistä syistä muuta johdu, ammattitaudin ilmenemishetkenä pidetään sitä ajankohtaa, jona sairastunut henkilö ensimmäisen kerran hakeutui lääkärin tutkittavaksi silloin tai myöhemmin ammattitaudiksi todetun sairauden johdosta. Jollei sairastunut henkilö enää ammattitaudin ilmetessä ole siinä työssä, josta tauti on voinut aiheutua, määräytyy korvausvelvollisuus sen mukaan, minkä työsuhteen perusteella suoritettu työ on viimeksi voinut aiheuttaa taudin (viimeinen mahdollinen altistumisvuosi). Jos korvausvelvollisuuden määräävä altisteinen työsuhte on päättynyt ennen ilmenemishetkeä, ammattitauti kuuluu erillisjärjestelyn piiriin.

Ammattitautiepäilyjen tilastointi yhtiöiden sisäisessä seurannassa vaihtelee yhtiöiden välillä. Joidenkin yhtiöiden kohdalla ”virheelliset” ammattitautiepäilyt on rekisteröity vähennyksinä

kaikista tapauksista, kun taas joidenkin yhtiöiden kohdalla ”virheellisyttä” ei ole huomioitu ollenkaan. Kokonaistilastoon syntyy tästä johtuen tietty tilastovirhe.

Ilmoitettujen ammattitautien lukumäärän lisäys oli 5 234, kun se edellisenä vuonna oli 5 147. Ilmoitetuista ammattitaudeista 714 (803) oli erillisjärjestelyn piiriin kuuluvia ammattitauteja. Ammattitaudeista maksettiin korvauksia 58,8 (56,7) miljoonaa euroa eli noin 13,0 (13,1) prosenttia maksetuista bruttovahinkokorvauksista. Ammattitautivarauksien tunnetut vahingot nousivat 2,7 (18,5) miljoonalla eurolla.

Ammattitaudit yhteensä ja ammattitautien erillisjärjestelyn piirin osuus prosentteina

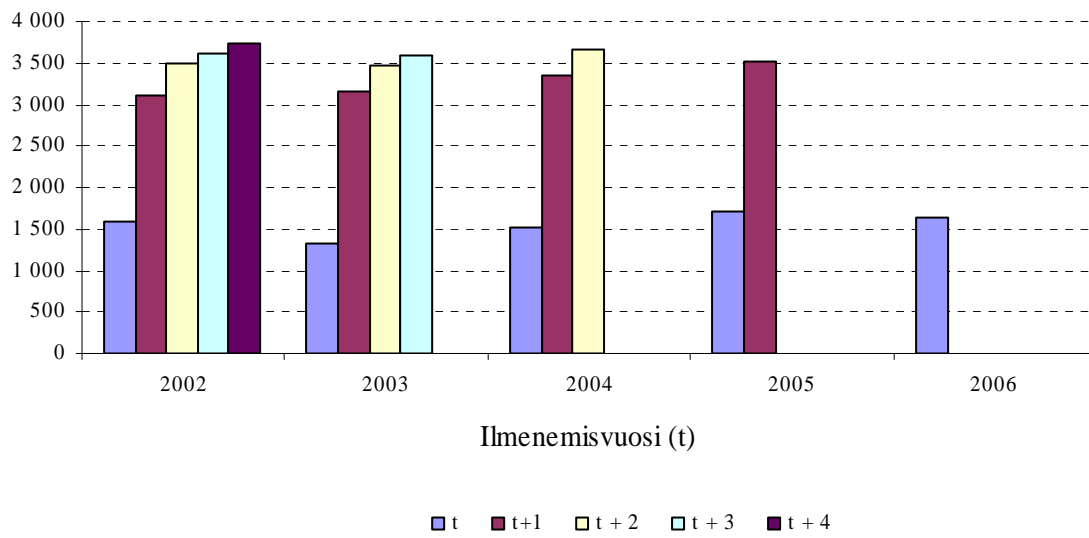
Ilmenemisvuosi	Maksetut bruttovahinko- korvaukset		Vahinkokohtaiset brutto- varaukset		Yhteensä		Vahinkojen lukumäärä	
2002	18 015	30,7 %	20 430	37,1 %	38 446	34,1 %	3 736	12,1 %
2003	15 019	35,4 %	23 988	41,4 %	39 008	39,1 %	3 585	13,6 %
2004	12 712	30,4 %	27 125	35,8 %	39 837	34,1 %	3 665	15,6 %
2005	8 097	28,6 %	19 849	39,0 %	27 947	36,0 %	3 525	9,4 %
2006	1 555	11,7 %	2 150	15,4 %	3 705	13,8 %	1 635	5,5 %

Tilastoista käy selvästi ilmi, että ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvia vahinkoja tulee edelleen tietoon ja niiden osuus ammattitaudeista on merkittävä. Tilinpäätösvuonna 2006 kantavuoteen 2002 kohdistui 32 lisätapausta, kantavuoteen 2003 39 lisätapausta, kantavuoteen 2004 117 lisätapausta ja kantavuoteen 2005 225 lisätapausta. Yhteenlaskettuna kantavuoteen 2002 on kohdistunut 453 tapausta, kantavuoteen 2003 487 tapausta, kantavuoteen 2004 572 tapausta, kantavuoteen 2005 330 tapausta ja kantavuoteen 2006 90 tapausta.

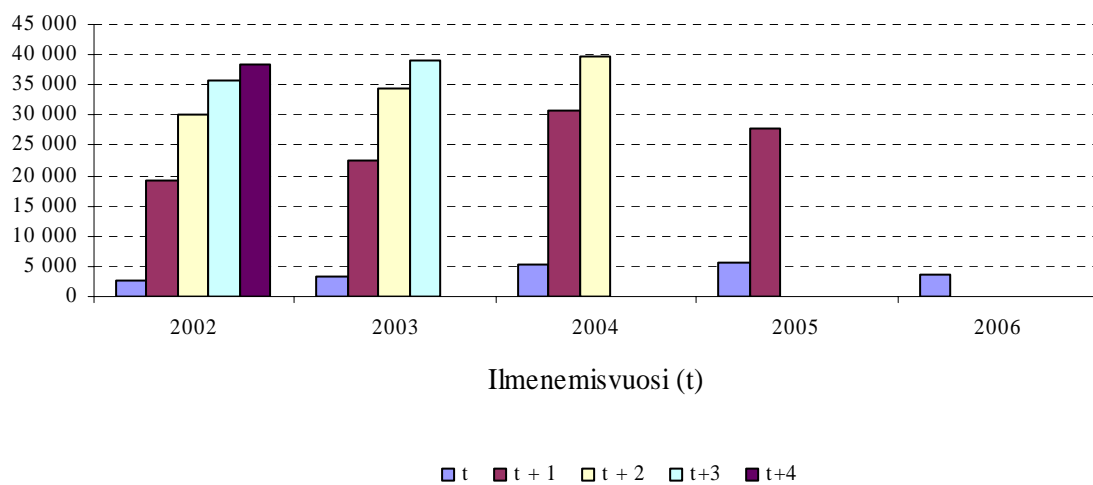
Ammattitautien lukumäärän kehityksestä voidaan todeta, että niiden raportointiviive on merkittävä. Ilmenemisvuoden jälkeinen vuosi on lukumäärän näkökulmasta useimmiten yhtä merkittävä kuin ilmenemisvuosi. Tämän jälkeenkin on odotettavissa merkittävästi lisävahinkoja. Ammattitautien raportointiviive vaikeuttaa merkittävästi lukumäärän arviointia.

Toinen epävarmuustekijä ammattitaudeissa on vahingoista maksettava korvausmäärä. Riippuen ammattitaudista ja useimmiten henkilön iästä vahingot voivat suurusluokaltaan olla erittäin merkittäviä. Lukumäärän ja korvausmäärän epävarmuus luovat ammattitautien kohdalla vakuutusmaksun riskivastaavuuden hinnoittelulle erityisiä haasteita.

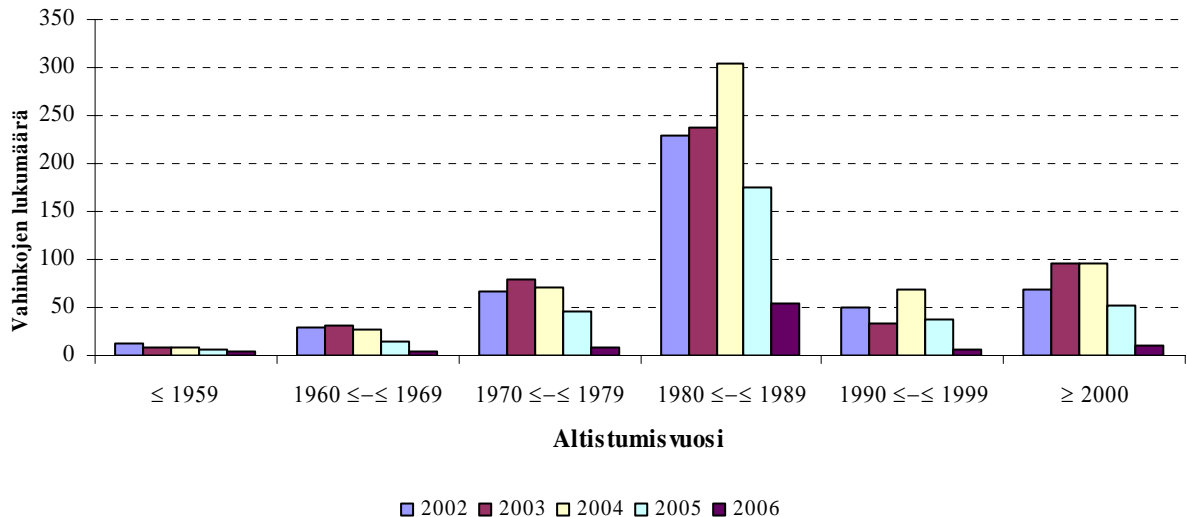
Ammattitautien lukumäärän kehitys

Ammattitautien maksetut korvaukset lisättynä vahinkokohtaisilla varauksilla (TEUR)

Ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen ilmenemisvuosittainen kehitys

Ammattitautien erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen altistusvuodet painottuvat merkittävästi 1980- ja 2000 luvulle. On kuitenkin syytä huomata, että 1950- ja 1960 luvulle on myös kohdistunut vahinkoja.

Tilastotietojen perusteella voidaan todeta, että ammattitautien ja erityisesti erillisjärjestelyn piiriin kuuluvien vahinkojen tuoma epävarmuus vakuutusyhtiöiden toiminnassa vaihtelee merkittävästi yhtiöittäin.

Tilastolähteet

Tutkimuksessa olivat mukana lakisääteistä tapaturmavakuutusta harjoittavat vakuutusyhtiöt:

- A-Vakuutus Oy (A-Vakuutus)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Fennia)
- If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (If)
- Lähivakuutus Keskinäinen Yhtiö (Lähivakuutus)
- Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Pohjantähti)
- Vahinkovakuutusyhtiö Pohjola (Pohjola)
- Veritas Keskinäinen Vahinkovakuutusyhtiö (Veritas)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola (Tapiola)
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva (Turva)
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)

LAKISÄÄTEINEN TAPATURMAVAKUUTUS

Liite 1

Tietoja lakisääteiselle tapaturmavakuutukselle kohdistetusta sijoitustoiminnan tuotosta

1.000 euro	2006	2005	2004	2003	2002	keskiarvo
Nettovastuuvelan riskitön tuotto	106 005	88 265	99 996	96 443	102 705	98 683
Nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	6 889	77 952	44 348	23 683	-84 151	13 744
VPO ₁ kattavalle omaisuudelle laskettu tuotto	23 836	34 118	30 734	27 878	4 020	24 117
Yhteensä	136 729	200 334	175 078	148 005	22 573	136 544
Nettovastuuvelan riskitön tuotto	106 005	88 265	99 996	96 443	102 705	98 683
Vaihtoehtoinen nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	-61 740	31 724	67 356	16 382	30 034	16 751
Vaihtoehtoinen VPO ₁ kattavalle omaisuudelle laskettu tuotto	59 191	53 912	6 136	20 345	-52 253	17 466
Yhteensä	103 455	173 901	173 487	133 171	80 485	132 900
Nettovastuuvelan riskitön tuotto / nettovastuuvelka	3,8 %	3,4 %	4,1 %	4,2 %	4,9 %	4,0 %
Nettovastuuvelan kokonaistuotto / nettovastuuvelka	4,1 %	6,4 %	5,9 %	5,2 %	0,9 %	4,6 %
VPO ₁ kattavalle omaisuudelle laskettu tuotto / vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	4,3 %	6,8 %	6,4 %	5,8 %	0,9 %	4,9 %
Vaihtoehtoinen nettovastuuvelan kokonaistuotto / nettovastuuvelka	1,6 %	4,6 %	6,9 %	4,9 %	6,3 %	4,7 %
Vaihtoehtoinen VPO ₁ kattavalle omaisuudelle laskettu tuotto / vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	10,8 %	10,7 %	1,3 %	4,2 %	-11,4 %	3,1 %
Nettovastuuvelka ilman tasoitusmäärää	2 779 106	2 614 520	2 438 000	2 323 772	2 111 567	2 453 393
Vakavaraisuuspääoman tavoiteraja (VPO ₁)	550 096	502 397	483 660	484 640	458 879	495 935

LAKISÄÄTEINEN TAPATURMAVAKUUTUS

Taulukko 2. Lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen nettotulos ilman jakojärjestelmäeriä, vuosien 2002 - 2006 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat (prosenttiyksikköä)

1.000 euro	A-Vakuutus	Fennia	If	Lähivakuuus	Pohjantähti	Pohjola	Redarnas	Tapiola	Turva	Valio	Veritas	Ålands
1. Vertailukelpoinen vakuutusmaksutuotto	16 645	60 358	146 046	14 805	7 709	138 815	3 587	73 491	1 532	835	7 913	2 818
2. Nettovastuuvelan riskitön tuotto vähennettynä laskuperustekorkokululla	529	3 899	11 320	1 325	431	8 900	288	7 235	141	99	682	190
3. Vertailukelpoinen vahinkokorvauskulu	-10 705	-42 667	-102 251	-12 043	-4 159	-109 622	-2 272	-65 622	-801	-722	-4 626	-1 023
4. Vertailukelpoinen kuluerä korvaustoiminnan hoitamisesta	-981	-3 596	-9 784	-1 351	-366	-7 796	-69	-5 850	-361	-143	-720	-158
5. Liikekulut	-2 720	-7 881	-20 504	-2 240	-2 285	-13 451	-470	-10 503	-152	-153	-1 153	-464
6. Yhteistakuuerän muutos	-46	-197	-785	-23	-10	-732	-8	-296	-7	-6	-24	-10
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	2 722	9 916	24 043	474	1 321	16 114	1 056	-1 546	351	-90	2 071	1 353
8. TVLT/ bruttomaksutulo	18,7 % 22,4 %	16,1 % 3,3 %	16,0 % 10,4 %	3,9 % 15,4 %	14,8 % 14,2 %	11,6 % 2,2 %	25,6 % 33,8 %	-1,9 % 11,3 %	10,2 % 6,4 %	-47,4 % 119,8 %	26,0 % 8,3 %	48,2 % 17,1 %
9. TVLT/ asiakkaalta peritty maksu	15,9 % 19,2 %	13,3 % 3,1 %	12,8 % 8,3 %	3,2 % 12,4 %	12,3 % 11,8 %	9,3 % 1,7 %	21,8 % 28,9 %	-1,5 % 8,9 %	7,5 % 4,5 %	-25,1 % 72,7 %	22,5 % 7,5 %	42,4 % 14,9 %
7. Tasoitettu vakuutusliikkeen tulos TVLT (netto)	2 722	9 916	24 043	474	1 321	16 114	1 056	-1 546	351	-90	2 071	1 353
10. Vastuuvelan laskuperustuotosten tulosvaikutuksen palautus	-1 927	-2 660	-22 362	-154	49	-12 972	272	-5 021	-151	-231	-280	-261
11. Nettovastuuvelan tuotto yli riskittömän tuoton	18	2 487	-18 626	928	-431	17 655	1 085	9 615	51	94	463	405
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT (netto)	812	9 743	-16 945	1 248	940	20 797	2 413	3 048	251	-227	2 254	1 498
13. VLT/ bruttomaksutulo	7,5 % 23,5 %	14,8 % 12,4 %	-13,1 % 23,7 %	7,1 % 14,7 %	9,0 % 21,6 %	14,2 % 15,1 %	64,4 % 36,4 %	2,7 % 19,2 %	7,1 % 10,2 %	-65,9 % 120,6 %	24,6 % 20,6 %	53,3 % 20,0 %
14. Vaihtoeht. VLT/ bruttomaksutulo	9,8 % 29,4 %	17,1 % 10,1 %	0,3 % 23,6 %	7,7 % 13,0 %	11,8 % 19,1 %	9,2 % 12,2 %	44,4 % 27,5 %	-3,5 % 24,4 %	8,7 % 8,7 %	-83,4 % 145,8 %	24,0 % 8,3 %	48,3 % 13,4 %

Taulukko 3. Vakuustoiminnan tulos (netto), vuosien 2002 - 2006 aritmeettiset keskiarvot ja keskihajonnat (prosenttiyksikköä)

1.000 euro	A-Vakuutus	Fennia	If	Lähivakuuus	Pohjantähti	Pohjola	Redarnas	Tapiola	Turva	Valio	Veritas	Ålands
12. Vakuutusliikkeen tulos VLT	812	9 743	-16 945	1 248	940	20 797	2 413	3 048	251	-227	2 254	1 498
15. Vakavaraisuuspääoman tavoiterajan tuotto	362	3 091	2 817	798	17	10 126	1 407	4 228	73	275	715	208
16. Vakuustoiminnan tulos	1 174	12 834	-14 128	2 046	957	30 923	3 821	7 277	324	48	2 969	1 706
17. Vakuustoiminnan tulos / keskim. vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	19,6 % 43,2 %	20,0 % 12,8 %	-9,5 % 22,2 %	13,3 % 18,2 %	35,8 % 60,1 %	19,0 % 16,2 %	32,2 % 16,7 %	10,6 % 27,1 %	19,1 % 22,3 %	1,0 % 15,8 %	26,3 % 23,6 %	62,9 % 26,9 %
18. Vaihtoeht. vakuustoiminnan tulos / keskim. vakavaraisuuspääoman tavoiteraja	20,6 % 45,2 %	22,0 % 10,8 %	-7,2 % 23,8 %	12,9 % 14,1 %	39,4 % 56,8 %	17,5 % 10,6 %	27,5 % 13,3 %	4,8 % 29,8 %	20,1 % 14,8 %	0,5 % 16,4 %	25,3 % 14,6 %	57,1 % 17,6 %
Nettovastuuelka ilman tasoitusmäärää	53 317	253 019	910 382	44 340	15 618	767 939	13 179	338 016	13 927	7 286	26 446	9 926
Vakavaraisuuspääoman tavoiteraja (VPO ₁)	9 648	64 301	150 515	14 339	3 071	162 715	11 753	59 071	1 817	5 295	10 660	2 750

Tunnuslukuja (tilinpäätöksen 2007 kirjaamistavan mukaisesti ilman laskuperustekorkokulua), vuosien 2002 - 2006 aritmeettiset keskiarvot

vahinkosuhte	78,9 %	82,2 %	93,6 %	91,3 %	58,0 %	94,4 %	60,7 %	104,9 %	85,2 %	168,8 %	71,8 %	51,3 %
liikekulusuhde	16,1 %	13,1 %	14,3 %	15,6 %	31,6 %	9,6 %	13,4 %	14,1 %	10,1 %	23,3 %	14,7 %	16,5 %
yhdistetty kulusuhde	95,0 %	95,2 %	107,9 %	106,8 %	89,6 %	104,0 %	74,1 %	118,9 %	95,3 %	192,0 %	86,5 %	67,8 %

Vakuutusvalvontavirasto
Mikonkatu 8, PL 449
00101 Helsinki
+358-9-4155 950
+358-9-4155 9515
www.vakuutusvalvonta.fi

Försäkringsinspektionen
Mikaelsgatan 8, PB 449
FIN-00101 Helsingfors
+358-9-4155 950
+358-9-4155 9515
www.vakuutusvalvonta.fi

Insurance Supervisory Authority
Mikonkatu 8, P.O. Box 449
FIN-00101 Helsinki
+358-9-4155 950
+358-9-4155 9515
www.vakuutusvalvonta.fi

ISSN 1457-2478
ISBN 978-952-5350-46-3

